

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVIII. évfolyam.

Szubotica, 1927. CSÜSÖRTÖK, április 28.

115. szám

Telefon: Kladóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—58

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség: Zmaj Jovin trg. 5. szám (Minerva-palota)

Kladóhivatal: Subotica, Zmaj Jovin trg 5. (Minerva-palota)

A genfi tréfa

Mi értjük a tréfát, ó, hogyne értenénk, de ez a genfi humor már több a soknál: ez már akasztóhumor. Ilyen messzi elmenni mégsem lett volna szabad a kedélyes svájci vendégeknek, akik annyi türelemmel és bölcsességgel piszmogtak a világ békéjén. A buta emberiség: én, te, valamennyien, akik gyerekfejjel szaladunk minden színes frázis-luftballon után, elég áprilist jártunk már, végzetes és bolond ápriliseket, amik felér galambokkal jöttek, mint az igazak és — messiások. Nem is haragudtunk meg igazán, csak a száunk görbült kissé mélyebbre, mert maradt még remény, itt-ott még égett néhány lámpás, amit nem talált Mannlicher-golyó. De e tavaszon már csak egyetlen menedékünk volt: Genf, ez a svájci város, ahoza minden gondját, baját összehordta a világ, hogy ha lehet, megtalálja rá a csodaszert. Most már ennek is vége, az utolsó mécs is kialudt — a genfi urak, akik a leszerelésről fecsegték fülünkbe andalító melódiákat, szép lassan becsukták az utolsó ajtót és — megszerkesztették a jegyzőkönyvet. Bennük van a gavalléria, elismerjük, szép dolog az, ha a halálraítelt nem esik kétségbe, nem rogyyan meg a térd a hóhér keze alatt, hanem vidám nótát füttyüresz, halotti imádság helyett. De minden, azon fordul meg: kivel járattunk áprilist, ki az, akit falhoz állítottunk, amikor erre jó az alkalom. Ha jólakott embert ültetünk asztalhoz, amin se kenyér, se kalács: ez tréfa, viszont, ha éhes koldussal csináljuk meg — gonosz játék, amire nincs bocsánat. A leszerelési konferencián pedig ez történt: az urak leültek az asztalhoz, biztatták Európát, Ázsiát, Amerikát, na most jön a csoda, jön a megváltás, a bajonettek tüze hányjuk, az ágyukból harangot öntünk, a hadihajókból uszó szanatóriumokat csinálunk. A józanok rázták a fejüket: nem hittek, a jámbor milliók, akikből száz istenítélet sem veri ki a reményt, éhes kíváncsisággal lesték az eseményeket. A pillanat tiszta, kedvező: Európa soha sem volt több dinamittal, a szavak sohasem tartak ennyi gyűlöletet, a háboru a sarkunkban — most, vagy soha, a világ még elkerülheti a véres delíriumot. S ki akar leszerelni? Mindenki jelentkezik: Anglia, akinek óriás hadihajói a kínai vizeken füstölögnek, Amerika, aki éppen most építi ki hatalmas flottáját, a nagyok után a kicsik, a kis ártatlanok, akik már belefáradtak a tempóba. A játék gyanus, érdekes, nagyszerű. Genf még nem látott ilyen csodát, pedig már sokszor vakították füres ceremóniák. Pár lépés: minden rendben megy, aztán beüt a villám, a gyülekezet egy hábeli zavar, az arcokról lehull az álarc — ott vagyunk, ahonnan elindultunk. Az ördög veszedelmes ellenfél és az ördöggel látszóan nem tanácsos. Aki tüzet akar oltani, az ne lobogtasson fátylát a kezében, aki békét akar csinálni, az ne hadonásson revolverrel. Az eseményeknek van logikája: bé után célni, a szándék után — a cselekedet. De ki lát a lélekbe, ki tudja, mit akar ma az, aki békéről szaval: valóban békét-e? A szó és valóság között feszítő nagy ma a kontraszt: az ame-

rikai laboratóriumokban mérges gázok után kutatnak, Kínában harcokkal, Mussolini katonákat esket, Oroszország lázasan építi a repülőgépeket. Ki mer ma békéről beszélni? Genf, a genfi urak — ők mernek. Nemesak mernek, de komolyan el is

akarják hitetni velünk, hogy szeretnék, kívánják a leszerelést. A kudarc után is puha, édes szavakkal gügyögnek a békéről, ami nincsen és ami könnyen az ebek harmincadjára kerülhet. Külön-külön mindegyik békebarát — együtt tehetetlen gyüleke-

zet, vajudó hegy, ami egeret szül. Pedig az idő igazán elérkezett: több tréfát már nem bír el a világ. A kérdés borotvaéles: vagy jobbra, vagy balra. Tovább nem lehet áprilist jártni velünk. Vége az ápriliseknek.

Csehszlovákia hivatalosan elismeri a szovjet-kormányt

Kártalanítják az orosz szocializálás miatt károsodott csehszlovák állampolgárokat

Prágából jelentik: A pénzügyminiszterhez küldöttséget vezettek kedden azok a csehszlovák állampolgárok, akik Szovjetországban a szocializálás miatt vagyonukban károsodtak és sürgették a kártérítést. *Englis* pénzügyminiszter válaszában kijelentette, hogy

már a legközelebb rendeződik

a kártérítés kérdése és a szabályozás általános lesz.

A pénzügyminiszter válasza nagy feltűnést kelt, mert ebből nyilvánvaló, hogy

a kártérítést a csehszlovák kormány át fogja hárítani az orosz kormányra.

már pedig e tartozások elismerése

előfeltétele volt annak, hogy Csehszlovákia hivatalosan elismerje a szovjetkormányt. Ha tehát a kártérítés rendezésének az ügye ilyen közel van, ez azt jelenti, hogy

a csehszlovák kormány hamarosan el fogja hivatalosan ismerni a szovjetkormányt.

amiről már rég folynak tárgyalások.

Nagyobbarányu személyi változások várhatók a vajdasági közigazgatás vezető állásaiban

A miniszterelnök tanácskozása vajdasági képviselőkkel

Beogradból jelentik: A kormánynak a legfőbb gondja a választások előkészítése és ezzel kapcsolatban a közigazgatás átszervezése. Az utóbbi már meg is kezdődött. Elsősorban a Vajdaságban, ahol az első jelentős változás a szuboticei polgármester felmentése.

Az átszervezés nem történik ötleterően, hanem alapos előkészítés és megbeszélés után, a

Vajdaság érdekeinek szem előtt tartásával.

Vukicsевич Velja miniszterelnökbelügyminiszter nagy megértést tanúsít a Vajdaságot érdeklő gazdasági és politikai kérdések iránt. Szerdán délelőtt

a miniszterelnök hosszas megbeszélést folytatott *Sztankovics* Szvetozár földművelésügyi miniszterrel, továbbá *Sztrijics*

Béla, dr. Hadija és Lalosevics Jócó képviselőkkel:

a megbeszéléseket este hattól-nyolcig a miniszterelnökségen folytatták. A konferencián szóba kerültek a Vajdaságot érintő fontos gazdasági, pénzügyi, közigazgatási kérdések és lényeges tárgyi és személyi reformokat határoztak el, amelyeket a legrövidebb időn belül végrehajtanak.

Nyári választást akarnak a demokraták

Tanácskozások a miniszterelnökségen

Beogradból jelentik: A *Vukicsевич*-kormány minden jel szerint komolyan hozzáállott a választások előkészítéséhez. Mindenfelé konferenciák folynak és különösen nagy feltűnést keltett az az értekezlet, a melyet *Vukicsевич* Velja miniszterelnök és *Sztankovics* Szvetozár földművelésügyi miniszter a Jovanovics-csoporthoz tartozó vajdasági radikális képviselőkkel tartott.

A demokrata párt is megkezdte a választásokat előkészítő munkát. Szerda este az építésiügyi miniszteriumban a kormány demokrata tagjai összeültek *Sumenkovics* Ilija építésiügyi miniszternél. A konferencián résztvettek *Marinkovics* Voja külügyminiszter, *Milovics* Áca szociálpolitikai miniszter, *Kumanudi* Koszta erdőügyi miniszter, azonkívül a párt néhány tekintélyes képviselő tagja, köztük *Grol* Milán és *Timotijevics* Koszta képviselők, továbbá a bizottság néhány tagja is. Az értekezleten megbeszéltek a demokrata párt követeléseit a közigazgatás és a gazdasági élet terén, amelyeket barátságos szellemben akarnak a radikálisokkal megtárgyalni. A demo-

krata párt egyébként a választások mielőbbi kiírását kívánja és már a nyáron akarja a választásokat lefolytatni, míg a radikális párt egyrésze inkább hajlik az őszi választások felé. Mindenesetre valószínű, hogy ebben a kérdésben a két kormányzópárt között létre fog jönni a meg egyezés.

Ami az üresedésben levő tárcák betöltését illeti, a helyzet továbbra is az, hogy a kormánykörök ezt a kérdést nem tekintik aktuálisnak.

A törvényhozó bizottság ülése

A törvényhozó bizottság szerdán délelőtt ismét összeült és folytatta a Fűntetőtörvénykönyv tárgyalását. *Szskics* Milán dr. igazságügyminiszter nem tartózkodik Beogradban, helyette dr. *Szbotics* Dusan beogradi semmitőszéki elnök jelent meg az ülésen. A *Pribicsевич*-párt tiltakozott az ellen, hogy a miniszter távollétében tárgyalnak, a bizottság azonban tovább folytatta a vitát és letárgyalta a javaslat 29—69. paragrafusait és az eredeti tervezeten csak kisebb változtatásokat eszközölt.

Nagyobb vita volt a 33-ik paragra-

fus körül, mely a halálbüntetést állapítja meg. *Hodzsar, Goszár, Kremzsár* szlovén néppártiak és *Superina* Radics-párti a halálbüntetés ellen beszéltek. A 34-ik szakaszt, mely szerint a halálos ítéletet kötél által hajtják végre, *Bozsovics* Grigorije *Pribicsевич*-párti szavazata ellenében elfogadták. *Bozsovics* akasztás helyett agyonlövést javasolt. A fegylibüntetéseknel *Budiszavljevics* javaslatára felvették az életfogytiglani fegylibüntetést is.

Tanácskozások a miniszterelnöknél

Vukicsевич Velja miniszterelnököt szerdán is több politikus kereste fel hivatalában. Feltűnt, hogy délelőtt este is meglátogatta a miniszterelnököt dr. *Krajacs* Iván, a Radics-párti volt kereskedelmi miniszter, aki azonban az újságírók kérdésére mindkét alkalommal kijelentette, hogy kizárólag magánügyben volt a miniszterelnöknél. Felkereste *Vukicsевич* Velja több radikális képviselő is, köztük *Jankovics* Velizár volt miniszter, azonkívül a demokrata *Angyelinovics* Cirga.

Gyilkos merénylet az istállóban

Két fiatal loki gazdálkodót ismeretlen tettese c életveszélyesen összeszurkáltak

Lokról jelentik: Izgalmas gyilkossági kísérlet tartja izgalomban Lok község lakosságát. Kedre virradó éjjel ismeretlen tettesek behatoltak Tóth Imre loki föld-birtokos házába és az istállóban alvó tizenhat éves Tóth Antalt és a tizennyolc éves Tóth Istvánt borzalmasan összeszurkálták.

Hétfőn este a Tóth-család kint ült a ház előtt és a család tagjai a pravoszláv husvétot ünneplő szomszédokkal beszélgettek.

Tíz óra tájban Tóthék már nyugalomra tértek, mert hajnalban ki akartak menni a szállásra. Tóth két legényfia: Antal és István az istállóban feküdtek le. Éjjel tájban Tóth István kurjongatásra ébredt fel. Lámpát gyújtott és körülnézett az udvarban, de minthogy semmi gyanúsát nem fedezett fel, visszatért az istállóba és lefeküdt. Néhány perccel egy óra után a házban alvó Tóth Imre nyöszörgő hangokat hallott az udvar felől. Az apa felkeltette a házbeliakat és be-mentek az istállóba, ahonnan a hangokat hallották. Amikor a házbeliak beléptek és a lámpa fényénél körülnéztek, borzalmas látvány tárult a szemük elé.

A fal mellett álló ágyon, egymáshoz közel, összevagdalt, megcsontított arccal, vértócsában feküdt Tóth két fia. A megdöbbent apa azonnal a csendőrkért és orvosért küldött. Az orvos megállapította, hogy a merénylők éles bicskával, vagy hosszupengéjű disznóölő késsel szurkálták össze áldozataikat. Tóth Istvánnak a penge átvágta bal arcát és két-tőbe hasította az orrát, arcának jobb felét pedig átszurta a merénylő. Tóth Antal az orvosi vizsgálat több szurt sebet állapított meg, melyek közül legsúlyosabb az, amely az arcát ékeltelentette el. Az orvos a szurások irányából és az áldozatok helyzetéből arra következtet, hogy a merénylők, akik ketten lehettek, át akarták vágni a két legény torkát, de a sötétben és izgatottságukban csak az arcukon sebesítették meg a szerencsétlen embereket.

A csendőrség, nyomban a merénylet lefedezése után, megindította a nyomozást. Csendőrcsoportok átkutatták a ház környékét, de semmi nyomot nem találtak, amelyek alapján tovább folytathaták volna a kutatást. Reggel fele a két sebesült fiatalembert sikerült kihallgatni.

Elmondották, hogy mindketten éles fájdalomra ébredtek fel. Először azt hitték, hogy az elszabadult lovak rájuk döntöttek a választófalat, de mikor az arcukhoz értek, észrevették, hogy az véres és hogy összeszurkálták őket. Segítségért akartak kiáltani, de nem volt erejük és elvesztették eszméletüket. A két testvér egyöntetien vallotta, hogy senkit sem láttak és senkire sem gyanakszanak.

A csendőrség teljesen tanácstalanul áll a titokzatos merénylőkkel szemben. Egyetlen nyom nincs, amely megvilágítaná a rejtélyt, vagy következtetni engedne a tettesek személyére és a véres merénylet céljára. A titokzatos merénylet izgalomban tartja az egész község lakosságát. A Tóth-fiúk iránt, akiket jó-ravaló, dolgos fiatalembereknek ismer-tek, nagy részvét nyilvánul meg.

Titokzatos gyilkosság Becskereken

Férfi-holttestet találtak a Bega-parton

Becskerekről jelentik: A becskereki rendőrség pár nap óta titokzatos gyilkosság ügyében folytat nyomozást. A legnagyobb titokban folyt a nyomozás és csak most közölték a nyilvánossággal annyit, hogy vasárnap reggel a Bega-parton egy felöltözött férfi holttestet találtak. A holttesten külső sérülés nyomainak voltak és így kétségtelenül megállapítást nyert, hogy az ismeretlen férfi gyilkosság áldozata.

A rendőri nyomozás megállapította, hogy a meggyilkolt férfit Sziljanicsnak hívják és előző éjjel a Markovics Szvetozár-uccai Teodorovics-vendéglőben tartózkodott. Sziljanics a vendéglőben összeesett Teodorovicsal, aki a helyiségből kidobta. Hogy azután mi történt, hogy miképpen került Sziljanics a Bega-part-ra és hogyan halt meg, arról a nyomozás eddig még semmi bizonyosat sem tudott megállapítani.

Sztaribecsej tiltakozik az algimnázium megszüntetése ellen

A szülők nagygyűlésének határozata

Sztaribecsejről jelentik: A sztaribecsei és környéki szülők hétfőn délelőtt tiltakozó nagygyűlést tartottak a gimnázium tornatermében. A tiltakozó gyűlésen résztvettek a sztaribecsei szülők küldöttségén kívül a petrovoszelói, csurogi, zsabalji, bácskogradistei és goszpodjinci-i szülők kiküldöttjei is.

A gyűlést Pavlovics Sztóján bankigazgató, tartománygyűlési képviselő nyitotta meg. Pavlovics hivatkozva a Bácsme gyei Napló szombori munkatársa által közölt hírre, felhívta a megjelentek figyelmét az ügyre. Utána Sztjepanov Jován kerületi esperes egy óras beszédben foglalkozott a sztaribecsei gimnázium ügyével. Elmondotta, hogy Sztaribecsej négy és fél millió dinárt költött a gimnázium építésére, pótlékok ad a tanároknak, ingyen villanyvilágítással látja el az intézetet és amikor a készség a legnagyobb áldozatkészséggel hozzájárul a gimnázium fentartásának költségeihez, ugyanakkor az illetékes tényezők meg akarják szüntetni a gimnáziumot, holott az építés előtt négy aktív miniszter ígérte meg, hogy a gimnáziumot fokozatosan főgimnáziummá fejlesztik. Sztjepanov felsorolta azokat a történelmi, kulturális és közlekedési okokat, amelyek a gimnázium megmaradását kívánják.

Hadnagyev Dimitrije tanító statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy a becsei gimnázium fentartása nemzetnevelési és kulturális követelmény, továbbá Becsej kedvező fekvésénél egészségügyi szempontból is jobban megfelel a célnak, mint Novibecsej, vagy Szrbobrán. Mig Szrbobránban a nyolc osztályu gimnáziumnak csak 300—400 tanulója van, ugyanakkor a becsei algimnázium tanulóinak száma 576.

Több felszólalás után elhatározták, hogy a mozgalmat az érdekelt falukra is kiterjesztik, amelyeket felkérnek az állásfoglalásra. Pavlovics Sztóján tartománygyűlési képviselő indítványára a gyűlés a következő határozatot fogadta el: — A Bácsme gyei Napló szombori tudósítás alapján hírt közölt arról, hogy a közoktatásügyi miniszter meg akarja szüntetni a sztaribecsei algimnáziumot

és helyébe a szombori tanítóképzőt akarja Becsejre helyezni. Az érdekelt szülők felkértek a minisztert, hogy álljon el a gimnázium megszüntetésétől, egyben Becsej és környéke nevében követelik a régi ígért teljesítését: a főgimnázium átszervezését. A község lakosságának az ellen sincs kifogása, hogy a főgimnázium mellett még egy vegyes férfi és női tanítóképző létesíttessék Sztaribecsejen és a község minden áldozatot meghoz a tanítóképző érdekében is, csak az algimnázium megmaradjon.

A határozatot megküldik az illetékes miniszteriumoknak.

A makacs öngyilkosjelölt

Hatszori mérgezési kísérlet után a kórház emeleti ablakából ugrott le egy budapesti leány

Budapestről jelentik: Szokatlanul makacs öngyilkosjelölt vívódik a halállal a Rókus-kórház egyik kórtermében. Pekli Teréznek hívják a fiatal öngyilkos leányt, aki az elmúlt hetek folyamán hatszor mérgezte meg magát, miután azonban egyik öngyilkossági kísérlete sem sikerült, kedd délután felszökött az összekötő vasuti hidra és amikor észrevette, hogy egy vonat kanyarodik a hidra, a sinek közé vetette magát. A mozdonyvezető azonban még idejében lefékezte a vonatot és így a leány nem került a kerekek alá, hanem csak a mozdony tolt néhány méternyire maga előtt, úgyhogy a leány kisebb méretű agyrázkódást szenvedett.

Pekli Terézt beszállították a Rókus-kórházba, ahol az éjszaka folyamán magához tért és jajgatni kezdett, hogy ismét nem sikerült meghalnia. Amikor később mindenki elaludt körülötte a kórtermében, odavánszorgott a kórterem Rákóczy-utrá nyíló egyik ablakához, felkapaszkodott az ablakpárkányra és hangos sikoltással levetette magát a kövekre. A kórházban nagy izgalmat keltett az öngyilkosság, az orvosok és ápolónők kirohantak az ucára, ahol összetört tagokkal véresen találtak a fiatal leányt. Azonnal viszsza szállították a kórterembe, ahol most a halállal vívódik.

A huszonegyéves cselédleány azért követte el ezeket a sorozatos öngyilkossági kísérleteket, mert már hónapok óta nem tud alkalmazáshoz jutni.

Egy kritikus albumából

Irtó: Baedeker

Wells-nek a megállapítása, hogy az emberiségnek új bibliára van szüksége s az az óhaja, hogy ilyennek előbb-utóbb el kell készülni, teljesen megokolt. Az emberiség sokat haladott és sokat hanyatlott, amióta a régi bibliát megirták s a morál nagyot változott — jóra-rosszra egyaránt — amióta a könyvek könyvének a törvényeit és tilalmait kodifikálták. Ámde hol az a kiválóság, aki az új tanok szerkesztésére mandátumot kaphat? Hol az a mózesi tekintély, akinek elég a sulya, hogy az új könyvet megírni és életbeléptetni merje? Avagy azt is konferencia, kongresszus, anektet vagy kodifikáló bizottság állítsa össze? Elnökök, előadók és hozzászólóknak a véleménye alapján, jegyzőkönyvek révén s esetleg szótöbbséggel hozott határozatok után? ... Nehéz ügy lesz. És valószínűleg még sokáig marad érvényben a régi biblia s hogy még végeláthatatlan időkig ez lesz az a törvénykönyv, amelynek a parancsait és tilalmait megszegjük s a törvényeit kutyába vesszük.

A neveltségesség néha úgy fest, mintha morális tulajdonság volna. Az u. n. kómikus ember nem kelt kómikus hatást mindenütt — nem mindenütt nevetnek rajta, mint ahogy némely immorális egyént nem mindenhol tartanak erkölcsstelennek. Aki

Párisban nevetséges, az még komolyszamba mehet Pancsevón, éppen úgy, mint ahogy az, akit erkölcsstelennek kiáltanak ki Orosházán, még egészen morális lény lehet Párisban.

Nem tudom hány fehér holló van a világon. Valószínűleg nagyon kevés — amit onnan következtetek, hogy még egyet se láttam. De aligha lehetnek sokkal kevesebben, mint az evangéliumi értelemben vett igazán tisztán morális lények, akikkel szintén nem lehet találkozni minden uccasarkon.

Ha valakinek más a morálja, mint a környezetének, ez könnyen ráfogja, hogy nincs morálja.

Az a közmondás, amely szerint »ahány ház, annyi szokás«, jóformán azt jelenti: »ahány ház, annyi morál«. Sőt: alighanem több házat találász, amelyben ugyanaz a szokás, mint olyat, ahol azonos a morál.

Az erkölcsprédikációnak több hatása van, ha az uralkodó morál ellen, mint ha mellette szól. A morál sohasse népszerű.

A morál törvényei sokszor ellentétesek a természetével. Az előbbiek szerint sokszor a gyengébbnek kellene győznie, az utóbbiak szerint mindig az erősebb van felsőbbbségben. A természet jóformán nem is tesz

egyebet, mint hogy ellenakciót folytat a morál ellen. Ha mégis a morál marad fölül, akkor ez nagy és ritka győzelem, amelyhez az embernek olykor megnyilvánuló igazságérzete és még ritkábban jelentkező nemes fölbuzdulása segíti.

Akit csak a vallás tesz erkölcsössé, annak a morálja nem áll valami erős lábón. Jobban szeretem, ha valakit a morálja tesz vallásossá vagy hívővé.

A moralisták mindig terhére voltak a társadalomnak, de azért mindig akadtak, akik erre a szerepre vállalkoztak. Az egyén se szereti néha a lelkiismeretét, mert kellemetlen dolgokra emlékezteti, de azért nem zárhatja el előle a fülét. Mert a lelkiismeret beszélni akar és beszélni fog mindig, akár szívesen hallgatják, akár nem.

A moralista: a társadalom lelkiismerete.

Ha eredeti a gondolkozásod módja s különösen, ha szigorúak az erkölcsi elveid, akkor le kell mondanod arról, hogy kedvelt tagja légy a társaságnak s hogy sok barátod legyen. Az ismerőseid közt lesznek, akik érdekesnek fognak találni (az eredetiség folytatán) s akadnak, akik becsülni fognak (a morális elveidért), de barátokra nehezen fognak találni köztük. A morál néha hasonló a vil-

lámhárítóhoz — eltávolítja közelünkből a kedélyességnek áramát.

Minden u. n. moralista többé-kevésbé amoralista. Hiszen a saját-maga morálját hirdeti, amely imitt-amott okvetlenül eltér a tömeg-erkölestől. Mert ha nem különbözik tőle, akkor minek hirdeti?

A morálböleselők és erkölcsprédikátorok sokszor hasonlóak azokhoz a tarfejű patikusokhoz, akik a legfanatikusabb meggyőződés hangján hirdetik, ajánlják, kínálják és árulják csodaszereiket a kopasság ellen.

Néha szegénylünk valami kifogástalanul erkölcsös dolgot megcselekedni, máskor meg bravúrosan követünk el olyan cselekedeteket, amelyeket a moralista semmiképp se helyeselhet.

Ha Krisztus még egyszer föltámadna s valamelyik iskolához hittanítói állásért folyamodna, a katedrát aligha kaphatná meg. Az iskolaszék azt találná, hogy nincs kellő kvalifikációja s hogy nem áll a mai tudomány színvonalán. S annyi bizonyos, hogy az iskolákban már nem az ő erkölestanát tanítják. S az életben, sajnos, még kevésbé.

Az írók és egyéb prédikátorok egyre hirdetik a morális tanokat, de se ők, se az olvasók nem javulnak meg tőlük.

A spanyol egyetemek nem avatják diszduktorrá a királyt

Az egyetemi tanárok szembeszálltak a katonai kormány kívánságával

Párisból jelentik: A szigorú cenzura következtében, amely Madridban érvényben van, csak a beavatottak tudják, hogy a napokban a spanyol tudományos körök szembeszálltak a katonai diktatura egy határozatával és *Alfonz* király ellen foglaltak állást. A hivatalos tényezők nagy ünnepséggel akarták megválasztani *XIII. Alfonzot* diszduktorrá és az összes spanyol egyetemek tiszteletbeli rektorává. Amikor ez a terv a madridi egyetem tanári karának tudomására jutott, tizenhárom tudós-professzor aláírásával, feliratot intéztek a katonai kormányhoz, amelyet figyelmeztettek, hogy elhatározása időszerűtlen és túlló a célon.

Ennek ellenére a hivatalos tényezők elrendelték, hogy valamennyi fakultás tanári kara mondja ki ünnepélyesen, hogy kívánják a király diszduktorrá és az összes egyetemek rektorává való avatását. A fakultások tanárai erre ülésre ültek össze a madridi egyetemen és ezen az ülésen éles kifakadások hangzottak el. Egyes tanárok kiméltetlenül bírálják a király magatartását, amit a katonai diktatúrával szemben tanúsít és súlyosan elítélő véleményt mondtak. Szemrehányással illették a királyt, hogy beleegyezett több neves spanyol politikus, író és tudós száműzetésébe és a kifakadások olyan élesek voltak, hogy az elnöklő rektor több ízben kénytelen volt figyelmeztetni a tanárokat, hogy mérsékeljék magukat. Végül szavazásra került a sor és tizenhét tanár nyíltan a király diszduktorrá és tiszteletbeli rektorrá való avatása mellett foglalt állást, míg negyven tanár ellene szavazott, hatvan pedig tartózkodtak a szavazástól és az egyetemi alkotmány értelmében ezeket is úgy tekintik, mintha az indítvány ellen szavaztak volna.

Primo de Rivera nagyon fel van bőszülve, amiért tervét az egyetemi tanárok megfúrták és úgy tudják, hogy felségsértés címén eljárást akar indítani az egyetemi tanárok egyrésze ellen.

Harc a gyermekér

A mo'am d'n hitre tér vsaci tanár két törvényes fele ére — D. Niko ajevic: v'ir si fő-os nyilatkozat

Vrsacról jelentik. Dr. *Ivanovic* Zsiván banjalukai tanár — mint a *Bácsme gyei Napló* beszámolt róla — anélkül, hogy elvált volna feleségétől, a mohamedán hitre tért, hogy másodszer meg nősülhessen. *Ivanovic* nyilatkozatában igyekezett ezt mecfafolni, ezzel szemben *Ivanovic* első felesége *Martics Julka* levelet intézett a *Bácsme gyei Napló* vrsaci munkatársához, melyben többek között a következőket írja:

— Dr. *Ivanovic* Zsiván 1911-ben vett el feleségül *Veliko-Madenovacu* és ebből a házasságból három gyermek született. Tízezer arany dinár hozományt kapott férjem, aki akkor tanító volt és a hozományból fedezte további tanulmányainak költségeit. Amikor *Noviszadon* volt, újabb tízezer dinárt kért apósától, s miután nem kapott, beadta a válókeresetet. A *duhovni sud* azonban nem r'ondotta ki a válást, mert arra nem látott okot fenforogni és így ma is törvényes felesége vagyok.

— Dr. *Ivanovic* 1923-ban áttért az izlam vallásra és *Szarajevóban* 1923 július 21-én a seriatszki bíróság előtt a mohamedán szertartások szerint elvette feleségül vrsaci menyasszonyát, anélkül, hogy elvált volna.

Első és ma is törvényes felesége, aki állandóan *Beogradban* tartózkodik, egy hónappal ezelőtt *Banjalukába* utazott, mert abból a 453 dinárból, amit a közoktatásügyi minisztériumtól kap, három gyermekét nem tudja eltartani, férje pedig semmivel sem támogatja.

Dr. *Nikolajevics* Ilija vrsaci városi főorvos a következő nyilatkozatot tette a *Bácsme gyei Napló* munkatársának:

— Nem felel meg avalóságnak dr.

Ivanovic Zsivának az a kijelentése, hogy én a gyermekek gyámja akartam lenni. Engem az árvaszék ajánlott gyámnak, *Glubakov* Mária, a gyermek elhunyt nagynénje pedig végrendeletében három rokonát, köztük engem is, bizott meg a végrendelet végrehajtásával. A vagyont a gyermek örökölte, annak gondozásával azonban kizárólag mi va-

gyunk megbizva végrendeletileg és akkor sem tud a vagyonnal rendelkezni, ha törvényes apának ismertetik el.

— A gyermek április 9. óta tényleg nála van, azonban nem a rendes uton, az árvaszék útján — amelynek határozata ellen még felebbezással lehet élni — jutott hozzá, hanem *Beogradból* a belügyminisztériumtól kapott egy végzést,

melynek alapján az alibunári főszolgabíró elrendelte a gyermek kiadatását, a ki *Dobricán* volt a rokonoknál.

A *belacrkvai ügyészség* különben a napokban dönt, hogy elrendeli-e a vizsgálatot dr. *Ivanovic* fejjelentése ügyében, melynek kimenetele elé nagy érdeklődéssel tekintenek városszerte.

(F. Gy.)

A belügyminiszter felmentette állásától Gyorgyevics Dragoszláv szubotici polgármestert Dr. Sztipics Károly főispán távirati utasítást kapott, hogy a polgármesteri hivatalt azonnal vegye át

Szubotica szenzációja, amit a *Vukicsevics*-kormány megalakulása óta állandóan jósolták a városban, szerdán bekövetkezett. *Vukicsevics* Velja miniszterelnök mint belügyminiszter táviratilag felmentette állásától Gyorgyevics Dragoszláv polgármestert és utasította dr. Sztipics Károly főispánt, hogy haladéktalanul vegye át a polgármesteri hivatalt.

Dr. Sztipics Károly főispán nyomában a hivatalos távirat vétele után intézkedett, hogy Gyorgyevics Dragoszláv a polgármesteri ügykört csüörtörtök délelött kilenc órakor adja át egy bizottság jelenlétében, amelynek tagjai dr. *Hoffmann* Kálmán gazdasági tanácsnok, dr. *Damjanovic* Szteván főkapitány, *Petrovics* Koszta főmérnök és *Suvajdzics* Sándor főszámvevő.

A szubotici közizgatás vezetésében beállott változás óriási feltűnést keltett azoknál a köztudomású eseményeknél fogva, amelyek Gyorgyevics Dragoszláv távozását megelőzték.

Gyorgyevics Dragoszláv 1924 április 18-ikán lett Szubotica város főispánja és ebben az állásában 1924 október 9-ikéig maradt meg, amikor a *Davidovic*-kormány dr. *Ifkovics* Ivandekics Imrét nevezte ki főispánná. A *Pasic*—*Pribicsevics*-kormány megalakulása után ismét ő lett a főispán és állását 1926 december eiscjén önként hagyta el, hogy a polgármesteri széket elfoglalja. Mint főispán, mint polgármester és mint politikus egyaránt nagy energiát és agilitást fejtett ki, sokszor kiméltetlen is volt és

tekintélyét nagyban növelte az a közismert körülmény, hogy bizalmas és befolyásos hiva Makszimovic Bóza akkori belügyminiszternek.

Az ellentétek, amelyek Gyorgyevics Dragoszláv és saját pártjának egy része, de főleg a bunyevácok között már régóta fennállanak, akkor élesedtek ki végképpen, amikor dr. *Evetovics* Mátyás alpolgármestert a belügyminiszter Gyorgyevics javaslatára felmentette állásától. Az alpolgármester menesztését sem a főispán, sem *Radonics* Jován dr. és *Jurics* Márkó képviselők nem helyeselték és ebben a kérdésben az érdekeltek bevonásával utólagos értekezletet tartott Makszimovic, anélkül azonban, hogy sikerült volna helyreállítani a békét a polgármester és pártbeli ellenfelei között.

Az *Uzunovic*-kormány bukása után a városháza körül dúló harc döntő stádiumba jutott. Megindultak a küldöttségek a fővárosba, részben Gyorgyevics Dragoszláv mellett, részben ellene. Mindkét tábor nagy bizakodással tekintett a feilemények elé. Gyorgyevics hiveinek esélyeit javítani látszott az a kombináció, hogy Makszimovic, mint a radikális párt centrumának egyik vezére, belép a kormányba, viszont Gyorgyevics polgármester ellenfelei szívósan dolgoztak akciójuk sikere érdekében.

Ilyen előzmények után történt Gyorgyevics Dragoszláv felmentése,

amit *beogradi* vélemény szerint siettetett az is, hogy

a polgármester felettes hatóságainak engedélye nélkül a főispánnal szemben lépést is tett, amivel a hatósági tekintélyt csorbította.

Gyorgyevics Dragoszláv kétségtelen nagy ambíciót tanúsított a város közigazgatásának élén, az ő működéséhez fűződik többek között a városi színház felépítése is. A politika terén azonban szokatlanul aggresszív volt gyakran még párthiveivel szemben is és nagyrészt ennek tulajdo-

nitható, hogy a helyi politika hullámai a személye körül olyan magasra csapódtak.

Gyorgyevics Dragoszláv távozása következtében a legkülönbözőbb kombinációk vannak máris forgalomban, de most még nem lehet semmi pozitív tudni a polgármesterkérdés megoldásának módjáról. A város érdekében mindenestre kívánatos volna, ha a városháza körül támadt áldatlan viszályok végre megszűnnének és a frakciócsaták meddő korszakát a produktív alkotó munka érája váltaná fel.

Farmer-lázadás a Mississippi áradása miatt

Átvigják a vödögátakat, hogy megmentsek New-Orleáns városát

Newyorkból jelentik: A hadügyminiszter az árvízvédelmi bizottsággal együtt elhatározta, hogy

mesterségesen át kell vágni a Mississippi gátját, mert csak így lehet megmenteni a biztos pusztulástól New-Orleáns városát.

Nyomban a döntés után szakértő mérnökök New-Orleans alatt *Poyras* mellett hozzátáltak a munkához, azonban

előbb messze területen ki kell lakoltani a népet.

Az elköltözésre a pénteki napot tűzték ki a hatóságok, azonban

a farmerek minden rendelkezésre álló eszközzel meg akar-

ják akadályozni ezeknek a területeknek vízzel való előntését, mert nemcsak egy évi termésük pusztulna el, hanem kivesznének a drága tenyészállatok is, amelyek drága prémeiket szolgáltatnak. Ezek elhatározták, hogy meg fogják akadályozni a Mississippi gátjának átvágását, miután New-Orleans városától nem remélhetnek teljes kártérítést.

A farmerek felfegyverkeztek és őrt állnak a gáton, hogy megakadályozzák annak átvágását. Louisiana állam kormányzója kénytelen volt fegyverbe szólítani a nemzetőrséget, nehogy véres összeütközésre kerüljön a sor a farmerek és a munkára kirendelt mérnökök között.

Csehszlovákia a külpolitikában a várakozás álláspontjára helyezkedik

Benes nyilatkozata a közgazdasági ujságírók értekezletén

Prágából jelentik: A prágai lapok közgazdasági munkatársainak értekezletén *Benes* külügyminiszter és *Krofta* volt berlini követ, külügyminiszteri osztályfőnök is megjelentek. Az értekezleten *Benes* hosszabb beszédben ismertette Csehszlovákia külpolitikáját. *Benes* megállapította, hogy

Európa két blokkra tagozódik ez idő szerint. Egyfelől áll Franciaország, Németország és Oroszország, a másik oldalon pedig Angolország és Olaszország. Csehszlovákia várakozó álláspontra helyezkedik.

A köztársaság számára az egyetlen vezérelv Középeurópa konszolidálása. A külügyminiszter ragaszkodik ahhoz a doktrinához, hogy

Középeurópa a középeurópai nemzeteké. Olaszország befolyását korlátozni kell, de együtt kell dolgozni Magyarországgal is.

Lengyelországra nem lehet építeni, mert Lengyelország az Észak-Balkánja. Ezt az országot állandó kon-

fliktusok fenyegetik az északi korridor és Litvánia miatt.

Szovjetország elismerése nem késhet soká és az őszre meg kell történnie. Ma már biztosan vehető, hogy Oroszországban öt éven belül nem történik változás.

A csehszlovák külpolitika most kizárólag a kereskedelmi szerződések hálózatának kiépítésén dolgozik.

A lapok megállapítják, hogy *Benes* beszédéből világosan kilátszik, milyen egyedül áll politikailag a csehszlovák köztársaság. A külügyminiszter mindent elmulasztott abban az irányban, hogy megfelelő összeköttetéseket teremtsen.

Az olasz-magyar barátsági szerződés szintén csak azt igazolja, hogy teljesen izolálva van Csehszlovákia.

A lapok elvárják, hogy *Benes* a szélesebbkörű nyilvánosság előtt is be fog számolni a való helyzetről.

Az elismert divat 677
POUDRE MON PARFUM
BOURJOIS-PARIS

CIRKUSZ

Írók, színésznők és egyéb csirkefogók

A címet Heltai Jenőtől kölcsönöztem ki az alábbi történetekhez, amiket viszont a szereplők egyikétől, vagy másiktól veszek alérletbe. Eredetiségéről tehát szó sincs, viszont az esetek annál jellemzőbbek, éppen mert nem kitalált anekdoták. A hitelességükért ugyanis három évi jótállást vállalok.

Későbbi felszólamlások nem vétetnek figyelembe.

1.

Amikor Molnár Ferenc annakidején nőül vette Fedák Sárít, senkiséim gondolt volna arra, hogy egyszer még ugyanez az író mindent el fog követni azért, hogy ugyanettől a művésznőtől elválhasson. Mindenki az ellenkezőjéről volt meggyőződve. Egy újságíró meg is mondta Fedáknak:

— Osohaságot csináltál ezzel a házassággal, Zsazsa. Most már sose fogod tudni lerázni Ferit a nyakadról.

— Nem is akarom — felelte Fedák, a mint egy frissen-sült litveshez illik.

— De ha egyszer megunod?

— Ha megunom? Akkor el fogok utazni Párisba. Oda nem jön utánam.

Az újságíró szenciációt szimatolt. Tényleg, Molnár került Párisba. A »Lilium« párisi premierjére se ment el. Mért nem teszi be a kitűző író Párisba a lábát? Ki van talán tiltva? Vagy fogadalmat tiltja, hogy a világ fővárosát felkeresse? Avagy...

De mire való a találgatás, amikor sokkal egyszerűbb egyenesen megkérdezni:

— Miért nem megy oda utánad? Van valami különös oka erre?

— Hogyne — válaszolta Fedák — sajnálja az utiköltséget.

2.

Husz éve a Nap szerkesztőségének, akkor a magyar újságírás legjava gárdájának Kemény Simon volt az irodalmi kritikus. A »Lamentáció« költője épp nem kártyázott — A Nap-nál így kezdődött és végződött a munka — amikor egyszer a szerkesztőségi szolga bejelentette neki, hogy egy fiatal hölgy keresi egy verskötetet. A költő-kritikus nem zavartatta magát, kijátszotta a pártit, a következő pártit, a harmadik pártit és csak az utolsó mesterek után adta ki az utasítást, hogy vezessék be a látogatót: Alba Nevis-t, aki már ismert író volt akkor s a Pestl Hirlap-ban jelentek meg sorozatosan a versei. Alba Nevis besuhogott az ajtón, kezében a még felvágatlan kötetet, amit majd leejtett a földre, amikor Kemény Simon dühösen rászólt:

— Mi tetszik? Mit akar?

— Kedves Mester — kezdte az író meghökkenve, de nem jutott tovább: Kemény Simon kirántotta kezéből a könyvet.

— Ezt azért hozta, hogy megbíráljam?

— Igen.

A zord kritikus felnyitotta a kötetet és elolvasta a lila tintával beleírt ajánlást:

»A költőnek, aki megért.«

A költő rápillantott a költőre, tapasztalható-e tekintetében bizonyos enyhülés? Halvány reménysugár: a költő, aki megért, pillanatra letette a könyvet íróasztalára és felhuzta a rolettát. A napsugár dusan tódult be és bearayozta az író förtéit, amelyeket a következő pillanatban enyhe szellő lebegtetett meg, mert a költő, aki megért, feltárta az ablakot is. Alba Nevis meghatott pillantással simogatta végig kritikusat:

— A költő, aki megért — gondolta boldogan — megérezte, hogy ezek a versek nem egy szelözetlen redakciós szoba füstös levegőjébe valók...

Kemény Simon pedig újból kezébe vette a verses könyvet és anélkül, hogy belenézett volna, olvasatlanul kidobta az ablakon.

3.

Akinek feltűnt már, hogy Hatvany Lili majd minden történetének színhelye szálloda, sanatórium, vagy panzió, az

maga is kitalálhatta, hogy az író sokat utazhatik és sokat élhet idegenben, azért ismeri olyan jól ezt a miliót. Így is van.

Hatvany Lilinek van egy izéves kislánya, aki körülbelül soliasem lakott otthon. Hogy mennyire ki van törődve az agyából minden, az otttonnal kapcsolatos fogalom, arra jellemző az a meg-

jegyzés, amelyet édesanyja lesett el egyszer, amikor a gyereket látogatába vitte nagymamához. A nagymama ritka szép, antik ebédője ugyanis annyira megnyerte a kislány tetszését, hogy elragadtatásban felkiáltott:

— De szép restaurátod van nagymama!

dló.

Bonyoda om az operettadó körül

A belügyminiszter megsemmisítette Novis: ad város közgyűlésének azt a határozatát, amely az operettadó fizetését kötelezővé teszi

A város nem veszi tudomásul a belügyminiszter végzését

Noviszadról jelentik: A noviszadi városi tanács nagy izgalmat okozott az a belügyminiszteri végzés, amelyet dr. Tapavica György ügyvéd hozott magával és amellyel a belügyminiszter fel függeszté az operettadó szedésére vonatkozó közgyűlési határozatot.

Három évvel ezelőtt a város kizselyesített tanácsa, hogy megmentsse a színház operettgyűjtését, amely a kevés állami támogatásból nem volt képes magát fenntartani, elhatározta, hogy megadóztatja a mozikat. Minden mozijegy-re egy dinár operettadót szedett be a város és ezt a pénzt a színháznak juttatta. A mozgószínházak tulajdonosai ez év április elsejéig úgy ahogy beletörődtek az új adó fizetésébe, április elseje után azonban az Apolló r. mozgószínház tulajdonosa megtagadta az operettadó fizetését. A közoktatásügyi miniszter ugyanis április elsejével beszüntette a noviszadi operettgyűjtés állami támogatását, ami egyet jelentett az operettgyűjtés feloszlásával. A noviszadi Apolló r. t. arra az álláspontra helyezkedett, hogy ezek után a mozgószínházak nem kötelesek az operettadót fizetni és az adó fizetését be is szüntette. A városi tanács azonban nem értett egyet az Apollóval, hanem továbbra is kötelezővé tette az adó fizetését. A mozgószínház erre jogtanácsosa dr. Tapavica György útján a belügyminiszterhez for-

dult a városi tanács intézkedése ellen. Dr. Tapavica a mozgószínházakra kedvezően intézte el ezt az ügyet és a belügyminiszter végzését személyesen hozta magával.

Amikor dr. Tapavica György ezt a véghatározatot Lakies polgármesterhelyettesnek átadta, a radikális-párt néhánny vezető tagja épp a polgármesternél tartózkodott és megtudván hogy miről van szó, szenvedélyes vitát folytattak, majd úgy döntöttek, hogy a belügyminiszter végzését nem veszik tudomásul.

Ezzel az ügy még korántsem fejeződött be, mert dr. Tapavica a kedélyek lecsillapodása után egy másik belügyminiszteri végzést is átnyújtott Lakies alpolgármesternek. Ez a végzés azt a közgyűlési határozatot semmisíti meg, amely fényüzési adót állapít meg a strand-fürdőjegyek után. Erre még izgatottabbá vált a hangulat, a radikális-párt jelenvolt tagjai kijelentették, hogy megfontolás tárgyává teszik, milyen álláspontot foglaljanak el a várost ért károsodás miatt.

A városi tanács még szerdán délelőtt ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy az operettadó megszüntetésére vonatkozó belügyminiszteri határozatot nem veszik tudomásul. A határozatáról már értesítette is a tanács a belügyminiszteriumot.

A filmszépségsversenyek kulisszatitkai

Tizenkétezer vidéki leányt csaptak be

Londonból jelentik: Néhány nap előtt indult Amerikába az a hajó, amely magával viszi az európai szépségsversenyek győztesét: Miss Jugoszláviát, Miss Polóniát, Miss Ausztriát és a többieket akiket a zsűri az illető országok szépség-királynőivé deklaráltak. A fiatal hölgyek Galvetstonban újabb nemzetközi szépségsversenyben vesznek részt.

Miss Britannia, polgári nevén Peggy Lamont, az angol szépségsverseny győztese azonban nem csatlakozott az áthaladó szépségkirálynőkhöz, hanem egy hetilapban leleplezi az amerikai filmgyárak szépségsversenyeinek rejtelmeit és megokolja, hogy miért nem ment ki Amerikába.

— Az elmúlt évben Angliába jött egy Harry Schulmann nevű fiatal amerikai, hogy az ottani »National Stage Childrens Association« megbízásából Anglia városáiban és falvaiban szép leányokat keressen. Majdnem minden városban előversenyeket tartottak és a győztes leányokat Londonba küldték, ahol megtörtént a végleges kiválasztás.

Nem kevesebb, mint 23.000 leány vett részt a versenyen. A résztvevőknek több mint a fele kóristánokból, kabaré-színésznőkből és mint magam is, olyan leányokból állott, akik már játszottak kisebb filmszerepeket. Azok a fiatal hölgyek, akik nyilvánosan szerepelnek, nem csinálnak maguknak illúziókat az ilyen versenyek valódi értéke felől és a kudarc miatt egyetlen hajszáluk sem őszül meg. Ugy állanak a versenybírák elé, mintha próbán lennének, vagy valahogyan ügyöknök mutatkoznának be. Mi lesz azonban azzal a 12.000 leánnyal, a

akik a vidéki városokból és falvakból szeregltek a versenyre? Legtöbbszörük nagy reményekben ringatózott és ezért most a csalódás igen nagy csapás reájuk nézve. Szégyelik magukat és ami a legrosszabb, máris megkostolták a szinpad világ mamarító borát. Érdekes lenne megállapítani, hogy az ilyen verseny-résztvevőkből hányan lettek szerencsétlen, állásnélküli színésznők, akik egyik ügyöktől a másikhoz vándorolnak a nélkül, hogy szerződést kapnának.

— A megválasztott szépségkirálynők sorsa sem sokkal jobb, mint a kibukottaké. »Királynévá« való választásom óta több leánnyal találkoztam, akik elődeim voltak. Ezek közül egy sem akadt, akinek álmai beteljesedtek volna. A verseny nyertes leányok javarésze kabarékban, vagy a film-letra legalsó fokain tengődik. Ismerek például egy fiatal leányt, akinek fényképe néhány év előtt az összes angol lapokban megjelent. A legfényesebb szinpad karriert jósolták neki, mivel azonban nem rendelkezett egyébbel, mint szép arccal, nem tudott érvényesülni és ma boldog, hogy mint mannequin öt fontos keres hetenként. Egy másik szépségkirálynő számára szabad hajójegyet utaltak ki Amerikába. Erre megvált biztos előadónői állásból kiutazott, megérkezésekor azután megtudta, hogy »arca nem alkalmas a fényképezésre«.

— Az én esetem talán nem ilyen tipikus, azonban mégis jó példája annak, hogy milyen veszély fenyegeti az amerikai »urak« által rendezett szépségsversenyek résztvevőit.

Három éven át kisebb filmszerepeket

játszottam, míg egy szép napon egy ügyöök még négy kolleganömmel együtt magához rendelt. Ott az említett Schullmann ur meglepetéssel bennünk, tucat-számra fényképeket kellett készítenünk magunkról, végre meghívót kaptunk az Albert-Hallban rendezendő szépségsverseny-bálra, amelyen a »királynő« végleges megválasztása szerepelt a programon. Azok, akik táncolni akartak, egy félórát fizettek és a rendező úgy vélte, hogy szép haszonra tesz szert. A táncolók esekély száma miatt csak 500 font folyt be, míg a rendezési költségek 1000 fontra ruktak. Éjjelkor négyszáz leány vonult fel az öt tagból álló zsűri előtt, a melyben többek között Reid Dick szobrász és Arthur Ferrier festő is helyet foglaltak. A résztvevők száma állandóan csökkent, végül csak ötven maradtunk hátra, akik közül reggel négy óra tájban engem választottak »királynévá«.

— Szerződést írtam alá, amelyen Schulmann ur kötelezte magát, hogy öt éven keresztül gázsim egy tized részéért menedzselni fog és összes üzleti ügyemet intézi. Ugy volt, hogy kiutazom Amerikába, hogy ott a többi országok »királynőivel« együtt résztvegyek az 1000 fontos szépségsversenyben. Közben szerződést kaptam egy mozitól, ahol egy héten át 50 font honoráriumért személyesen felléptem Schulmann ur egyik hajó indulásától a másikig hitegetett, végre elfogyott türelmem és táviratilag felbontottam a vele kötött szerződést. A szépségsverseny csak fáradtságot okozott nekem és azonkívül rá is fiztettem. Óva intem a fiatal leányokat, akiket megszedítenek a hangos reklámok, nehogy felüljenek az ígérgetéseknek.

Meghalt Darányi Ignác

Szivszóhűdés ölte meg a volt magyar földmivélsügyi minisztert

Budapestről jelentik: Szerdán hajnalban meghalt Budapesten Darányi Ignác volt földmivélsügyi miniszter, a magyar agrármozgalom utörője és vezéralakja. Darányi 1847 január 15-én született Budapesten és az országos politikában először 1881-ben jelent meg, amikor szabadelvű programmal a Víziváros-képviselőjévé választotta és huszonnégy éven át volt az országgyűlésnek tagja ennek a kerületnek a mandátumával. 1895 novemberében a Bánffy-kabinetben földmivélsügyi miniszter lett és nyolc évig töltötte be ezt a tarcát. Azután lemondott és később a koalíciós kormány idején újból földmivélsügyi miniszter lett.

Darányi minisztersége fordulópontot jelentett a magyar mezőgazdaságban. Az ő nevéhez fűződött a magyar mezőgazdasági váom életbe léptetése és a magyar állattenyésztés védelme. Darányi védeni kívánta a magyar marhát és sertést a keleti országok tenyésztési rendszere ellen és ezért harcolt az agrárvámok és az állatvámok mellett.

Két nap óta gyengélkedett Darányi Ignác. Kedd este nyolc órakor tért nyugovóra, szerdán reggel hét órakor pedig inasa halva találta anyában. Az orvosok megállapították, hogy a halál reggel öt és hat óra között szivszóhűdés következtében állott be. Darányi Ignác hátrahagyott iratai között megtalálták a gyszszertartásra vonatkozó intézkedését, amelyben azt a kívánságát fejezi ki, hogy egyszerű temetése legyen beszédek nélkül. Érdekes, hogy a volt földmivélsügyi miniszter már másfél évvel ezelőtt előre megszerkesztette gyszszjelentését is.

Darányi Ignác temetése szombat délelőtt lesz a Kálvin-téri templomból.

Részletfizetésre

szövet- és vászonárut

„TEKSTIL“

Manufaktúra sziládi te, kézművári kereskedés
Sú utca, Páscéva (Gözdörds) ut. 7.
H. vásra megbízottank hához jön. 1908

NAPRÓL NAPRA

Nem létezett az Atlantis?

Ujabb a tudomány egyre gyakrabban foglalkozott a rejtélyes világűrrel, melyről Plato emlékezik meg *Critias* című munkájában: arról a csodás földről, mely a legendás ókorban állítólag a legcsodálatosabb műveltségre tett tanúságot s egy nap és egy éjszaka földrengés következtében a tenger alá süllyedt, úgyhogy nyoma se maradt. A különböző tudósok, geológusok, botanikusok a közeli szigeteket lakosait, alakulatait, növényzetét megvizsgálva, mármár arra a föltevése hajlottak, hogy az Atlantis csakugyan létezett. Ezeket a buvárkodásokat most Paul Couisson párisi egyetemi tanár tanulmányában töviről-hegyre megvizsgálja, mindent a tudomány mérlegére vet s arra a következtetésre jut, hogy az Atlantis létezésének eddig semmiféle tudományos bizonyítékai nincsenek.

— Lehetséges — írja — hogy az Atlantis létezett, sőt az is, hogy lakták. De már régóta nem létezett abban a korban, amelybe Plato helyezi. Lakosága nem ismerte a bronzot, semmi része se volt az emberi műveltség fejlődésében. Más szóval, ha a geológiai Atlantis létezett is, Plato elbeszélése nem rá vonatkozik, az Atlantis új elméletét egyszerű koholmánynak kell tartanunk. Többet ér tudatlanságunk őszinte bevallása, mint a hibás állítások és kalandos következtetések írogatása. Plato előtt a görögök egyáltalában nem ismerték az Atlantist. Felöltik a kérdés, miért helyezték az Océánba, mely oly messze volt Görögországtól? Ezt könnyű szerrel megmagyarázhatjuk. Minden regényíró, aki cselekményét egy képzeletbeli országba teszi, ügyel arra, hogy ez az ország ismeretlen és hozzá nem férhető legyen. Ne keressük tehát az Atlantist: az eltűnt. Egy éjszaka tűnt el, mint Cooper, vagy Jules Verne titokzatos szigete, mint mindazok a regényes földek, melyeket a regényírók képzelete bukkanított ki a semmiből, aztán bele merített az Océánba. Az Atlantis a tudósokat csak annyiban érdekelteti, mert példáját szolgáltatja a legnagyobb és legsikerültebb koholmánynak s fogalmat ad arról, hogy milyen kimondhatatlanul hiszékeny az emberiség.

Wells — a fasizmus mellett

H. G. Wells, az angol író körülbelül egy hónappal ezelőtt cikket írt, melyben szenvedelmesen támadta a fasizmust, noha elismerte egyes értékeit. Most a híres regényíró a *Sunday Express*-ben tanulmányt tesz közzé. Itt már bizonyos megértéssel rokonszenvevel beszél Mussolini politikai alapelveiről.

Abból a tételből indul ki, melyet párisi előadásában pendített meg: megállapítja, hogy a demokrácia, a parlamentarizmus hanyatlak s azt kérdezi, vajon micsoda új erők hozzák ismét egyensúlyba a világot. A demokratikus kormányzati elvek pusztán Amerikában hatnak még. Európában két mozgalmat lát, mely hivatott a vezető szerepre: az egyik a szocializmus, másik a fasizmus.

Wells inkább az elsővel rokonszenvezik, de elismeri, hogy a másik mozgalomban is vannak olyan elemek, melyek alkalmasak egy nagy ország sorsát, történelmét irányítani.

Hogy lett Coolidge elnök?

Az Amerikai Egyesült-Államok mostani elnökéről az alábbi kedves főjegyzéseket olvassuk.

Calvin Coolidge, az Amerikai Egyesült-Államok mostani elnöke, Vermontban az Unió egyik legpuritánabb államában ügyvédskedett. Apja földművelő volt és ezredes. Azzal kezdte közéleti pályáját, hogy városkájában tanácsossá lett. Már fiatal korában híres volt arról, hogy keveset beszél és sohase nevet. Mikor vermonti barátjai valamely nagy ritka dologról beszéltek, így szóltak:

— Oly ritkán fordul elő, mint a mily ritkán Coolidge nevet.

Egy napon kezében kistáskával elutazott szülővárosából. Ezt kérdezték tőle:

— Hová mégy, Calvin?

— Ne mondd meg senkinek, Massachusetts kormányzója lettem.

Épp ily csöndesen suhant ki városából akkor is, mikor az Amerikai Egyesült-Államok elnöke lett.

Harding mellett a helyettes elnöki tisztelet töltötte be. Harding 1923 augusztusában halt meg, mikor Coolidge épp otthon tartózkodott, Plymouth-ban, ahol hirtelen válságos állapotba került, telefonon a szomszédos városból sürgőnyt hozott neki a sürgőnyhordó, mely Harding halálát jelentette. Ettől a pillanattól fogva Coolidge mint elnökhelyettes az egész Amerikai Egyesült-Államok elnökévé vált.

Azonnal fölkelte öreg édesatyját, aki közjegyző volt. Tudatja vele, hogy mi

történt. Az öregur sírfafakadt, megölelte. Aztán az olajlámpa fényénél — Plymouthban akkor még nem volt villamosvilágítás — Calvin Coolidge letette a hivatali esküt az amerikai alkotmányra az édesatyja kezébe, mert a törvények szerint ezt az esküt egy közjegyző előtt kell megenni. Előkeresték a régi bibliát, melyet 300 esztendővel ezelőtt hozott ide John Coolidge, mikor Mária nevével feleségével Angliából kivándorolt. Reggelre kelve az elnök öreg édesatyjával együtt egy parasztszekéren áthajtatott a legközelebbi vasúti állomásra.

Coolidge-t azért szeretik az amerikaiak, mert pont az ellentétük. Az amerikaiak sportolnak, Coolidge semmiféle sportot sem űz, az amerikaiak lármáznak, Coolidge csendes, az amerikaiak folyton sürgőznek-forgognak, pénzt szereznek, Coolidge azonban mérsékelt, egyszerű, nagyon nyugodt.

A kereskedelmi miniszter jóváhagyta az Állami Jelzálogbank tizenkét és fél millió dináros kölcsönét

Hétszázalékos, harminc évre szóló kölcsönt vett fel a jelzálogbank a Seligman-csoporttól

Beogradból jelentik: A kereskedelemügyi minisztérium hivatalos kommunikéban hozza nyilvánosságra a legutóbbi kölcsöntárgyalások eredményét: az *Állami Jelzálogbank tizenkétmillió dolláros kölcsönt kötött a Seligman J. V. és Co. newyorki bankházzal*. A kölcsönt a kibocsátás után teljes összegében az Állami Jelzálogbank rendelkezésére adják kihelyezés végett. Az emissziót a Dillon Read és Co. nagy bankkal együtt fogják végezni.

A kölcsönt jelzálogkötvények alakjában fogják kibocsátani a newyorki piacon. *Harminc évre szól a kölcsön, amely hétszázalékos és felvételi árfolyama az Állami Jelzálogbank részére 87.* Ezt a kurzust felemelhetik, ha a bankok a zálogkötvényeknek több mint kilencvenkét százalékát eladják a közönségnek. Ebben az esetben a kibocsátási árfolyam többletét az Állami Jelzálogbank a többi bankokkal egyenlő részben osztja meg. Az annuitás hathónapoként fizetendő. Az amortizáció két módon teljesíthető: felvásárlással a tőzsdén, ha a zálogkötvények árfolyama parin alul áll, ellenkező esetben kihúzással és ekkor az amortizált kötvényeket névterék szerint fizetik ki. A kamatozás 1927 április 1-től folyik, de azért az Állami Jelzálogbanknak megtérítik a kamatot ettől a naptól a kölcsön kifizetése napjáig. Az Állami Jelzálogbank féléves kamatot fizet a bankároknak a szelvények kifizetéséért és negyedszázalékot a zálogkötvények amortizációjáért. *Megilleti az Állami Jelzálogbankot a konvertálás az egész kölcsön kifizetésének — joga.*

bármely tetszőszerinti pillanatban, hétnapos felmondás feltételével. A konvertálást részlegesen és végezheti, a kötvényeket al pari, tehát minden prémium nélkül, fogják amortizálni. A kibocsátás minden költségét a bankárok viselik, míg az Állami Jelzálogbank fizeti a kötvények elkészítését és a hirdetési költségeket a kölcsön tartamára.

Dr. Simenkovic ilija helyettes kereskedelmi miniszter jóváhagyta a kölcsön szerződést, néhány fontosabb módosítás után — amelyeket a bankház is elfogadott. Többek között megállapodtak abban, hogy a *hirdetésekre csak a tényleges szállás határain belül és számlák alapján költenek.* A szankciónyelkezőseknek arra az esetre, ha az Állami Jelzálogbank nem teljesítene a szerződést enyhébb stízlálást adtak és teljesen összhangba hozták az ország törvényeivel. Végül az újabb kölcsönök esetére való elsőbbségről szóló rendelkezést úgy változtatták meg, hogy az *Állami Jelzálogbank nem köteles más kölcsönállatok feltételeit a newyorki bankházzal közzéadni*, hanem a bankház, ha elsőbbségi jogával élni akar, maga is tegyen ajánlatot. Ennek megtörténte után az Állami Jelzálogbank fenntartja magának a szabad szerződési tárgyalás jogát arra az esetre, ha a Seligman-ház ajánlata nem a legkedvezőbb.

Az Állami Jelzálogbank a kölcsönt arra fogja felhasználni, hogy *nagyobb mértékben nyújtson kölcsönöket az ország városainak*, továbbá hogy Zagrebban és Ljubljanában ez évben megnyitja fiókjait ellássa a szükséges tőkével.

A földművelésügyi miniszter a komló védelméért

Ankét Noviszadon a komlóbetegségekről a minisztérium kiküldöttének részvételével

Noviszadról jelentik: Legutóbb a földművelésügyi minisztériumnak több szakértő mezőgazdasági előadója utazta be a Bácska komlótermő vidékeit és mindenünnen az a megdöbbentő jelentés érkezett be a minisztériumhoz, hogy komlóbetegségek léptek fel, amelyek között a legveszedelmesebb a peronoszpóra. Ezért Sztankovic Szevtozár földművelésügyi miniszter azt a megbízást adta közegeinek, hogy karöltve a »Vajdasági komlótermelő szövetségével«, kövessenek el mindent, hogy megakadályozzák a peronoszpóra további terjedését.

Sztankovic Szevtozár földművelésügyi miniszter megbízásából Gyurics Milán miniszteri tanácsos, Terzsán Szilvákó a földművelésügyi minisztériumba beosztott vegyész-mérnök, továbbá Orlics Milán bácsmegyei mezőgazdasági előadó és Tomics Dragoljub szerémszegyeli gazdasági előadó szerdán reggel Noviszad-

Terzsán Szilvákó vegyész-mérnök, aki három nappal ezelőtt a komlótermelő szövetségnek vendég volt és mint ilyen, bejárta a fontosabb komlóültetvényeket a Bácskában, előadta, hogy sok helyen fellépett a peronoszpóra, amely, ha idejében nem lesz gyökeresen elfojtva, *százmillió dinár kárt okozhat* a bácskai gazdáknak. Véleménye szerint azonnal meg kell kezdeni a komló permetezését.

A szövetség igazgatósága elhatározta, hogy május 1-én vasárnap a noviszadi tőzsde nagytermében Bácska összes komlótermelőit ankkétra hívja össze, amelyen már pozitív utasítást adnak a megjelenteknek, hogy milyen módon és eszközökkel lehet a peronoszpórát és egyéb betegségeket leküzdöni. Az ankkéton a szövetség bemutatja a napokban Németországból megérkezett permetezőket és azok működését. A szövetség véleménye szerint rézgáliccal sikeresen lehet védekezni a peronoszpóra ellen és a komló-tető ellen is rendelkezésre állanak a szövetségnek különböző vegyszerek, amelyeket külföldön már sikeresen alkalmaznak.

Gyurics Milán miniszteri tanácsos Terzsán Szilvákó vegyész-mérnökkel és a két gazdasági előadóval a szövetség igazgatósági ülésének befejezése után autón Rumenkára, Bácspetrováczra és a környékbeli községek komlóültetvényeinek megtekintésére utazott, hogy a helyszínen szerezzon személyes tapasztalatokat a betegség fellépéséről és annak mérvéről.

Gyurics Milán a többi szakértővel szerda este Beogradba utazott, hogy azonnal jelentést tegyen az ügyről a földművelésügyi miniszternek és további utasítást kérjen.

Kiraboltak

egy szentái földbirtokost

Atamadók Becskerekétől Szentáig követtek áldozatukat

Szentáról jelentik: Titokzatos rablótámadás tartja izgalomban a szentáikat. A rendőrség ugyan még nem indított nyomozást, mert hivatalosan senki sem tett jelentést. A rablótámadás áldozata Rudics Elek szentái földbirtokos, akit három ismeretlen fiatalember támadott meg.

Rudics Elek nemrég két vagon sertést adott el Becskerekre kétszáznegyvenézer dinár értékben és a sertésszállítmány a hét elején érkezett meg rendeltetési helyére. A szállítmánnyal utazott Becskerekre Rudics Elek is, aki azonban észrevette, hogy *utközben állandóan három fiatalember kíséri.* Amikor a szállítmányt a vevő átvette és ki akarta fizetni, Rudics nem fogadta el a pénzt, hanem kérte a vevőt, hogy a postahivatal után utalja át neki Szentára. Időközben Rudics táviratot is kapott Szentáról, hogy atyja hirtelen meghalt és ezért a legközelebbi vonattal el is utazott Becskerekre. A legnagyobb megdöbbenéssel vette észre, hogy a vonaton vele együtt utazik az a három fiatalember, akik Becskereken állandóan a nyomában voltak. A vonat este érkezett meg Szentára és Rudics kiérve a pályaudvarról, látta hogy a három fiatalember szintén leszállt és utána eredt. *Alig ment néhány lépést, a fiatalemberek utóérték, leteperték és megmotozták.* Rudicsnál mindössze kétszáz dinár volt, ezt elvették és tovább engedték. A földbirtokos abban a hiszemben, hogy a támadók tovább követik, nem a rendes uton indult lakása felé, nehogy megtudják, hol lakik, hanem a város szélén húzódo országúton. Amikor a *Vujics-szállás* közelébe érkezett, észrevette hogy a fiatalemberek ismét a nyomában vannak, mire futásnak eredt. *A rablók azonban utóérték, ismét leteperték, lehúzták felikabóját, öt pedig bedobták egy közeli vízzel telt árokba.* Félőráig nem mert előjönni Rudics a vízből, amikor pedig elővánszorgott, a közeli Vujics-szállásra iutott be, ahonnan kocsin szállították haza lakására.

Borzalmas családi dráma Budapesten

Egy tőzsdabizományos a hűvösvölgyi erdőben agyonlőtte két fiát, majd öngyilkos lett

Budapestről jelentik: Megrendítő családi dráma játszódott le szerdán délután a Hűvösvölgyben. Dr. Szalay Géza jónévű budapesti tőzsdabizományos két fiával délután villamoson kiment a Hűvösvölgybe és a villamos végállomása mellett erdőben két kis gyermekét revolverrel agyonlőtte, majd önmaga ellen fordította a fegyvert és öngyilkos lett. Mire a lövések zajára összefutó járőrök megtalálták őket, mindhárman halottak voltak. A gyermekek kezében gépirásos lapon mindennapi imádságuk volt, a férfi zsebében pedig feleségéhez intézett becsulevél.

Szalay Géza dr. ismert és rokonszenves tagja volt a budapesti tőzsdének, a ki a nagy konjunktúra idején is szolid üzleti elvek mellett dolgozott és nemcsak hogy nem gyűlölt vagyon, hanem egy közszékhány részvénytársaságba való betársulásával befektetett tőkéjét is elvesztette. Az utóbbi időben a gabona-tőzsdének volt hitves ügynöke, anyagi viszonyai azonban súlyosbodtak és ugyilátszik, hogy ez készítette borzalmas tetteire. Nem lehetetlen azonban hogy pillanatszerű elmezavarásban követte el a rémtettét.

Mi történt a bácsbokodi trafikban? A monopólium megvédte tisztviselőjét

Bácsbokodiról jelentik: Milics Dragóje trafikjában, mint jelentették, kedden verekedés történt és míg a tulajdonos egy Szokolov Dimitrije nevű alkalmazottal dulakodott, a pénzárból néhány száz márt elloptak.

A bácsbokodi monopólium főnöke saját hatáskörében vizsgálatot folytatott ebben az ügyben és megállapította, hogy Szokolov Dimitrije nem kapott pénzt elszolgáltatások fejében Milics-től, sőt nem is kért tőle kölcsönt és az az inszinuáció, mintha Milics a hivatal bármely alkalmazottját megvesztegette volna, teljesen alaptalan. Milics csak pár hónap előtt kapott trafikengedélyt és még nem volt járatos a trafik kezelésében. Ezért Szokolovot kérte fel, hogy tanítsa őt be. A betanításért kikötött összegből kilencszáz dinár járt még Szokolovnak, de a trafikos csak kétszázad adott és a hátralevő hétszáz dinárt kérte Szokolov.

A verekedést Milics kezdte és a monopólium szerint teljesen valószínűtlen, hogy a pénzárból valaki elvitt volna valamit, mert az egész incidens alatt a trafikosok sárosszony és több veje is a trafikban tartózkodott. Szokolov lelejtette Milicsét könnyű testi sértés miatt és a hétszáz dinár követelésének elvételére is pert indított.

A pap gyilkosa

Tanuvalom isok a jakabszállási pap gyilkosának bűnpörében

Keeksmétről jelentik: A törvényszék szerdán folytatta a tanúkihallgatásokat a jakabszállási pap gyilkosának bűnpörében. A tanúk legnagyobb részére terhelő vallomást tett Schmidt Ferenc vádlott ellen és főleg az: igazolták, hogy Schmidt igen gyakran fenyegetőzött azzal, hogy a papot megöli.

Különösen érdekes volt Feltődi Sándor gazdálkodó vallomása, aki arra a kérdésre, hogy milyen embernek ismerete a meggyilkolt Magyar György plébánost, kijelentette, hogy a pap nem volt rossz ember, hanem olyan ember volt, a ki nem engedett az igazából és a falu egy részét ezért nem szerette. Elmondta még a tanu, hogy a kommun bukása után a pappal együtt le volt tartóztatva, mert azzal gyanúsították őket, hogy Ördög Antal kisbírókóst agyonlőtte.

Sárga Mihály gazdálkodó elmondotta hogy egy alkalommal, amikor nővérének kislát temették, a gyászmenettel szembejött a postakocsi és akkor a pap megállította a postakocsit, elkérte a postástól az újságot és azt a gyászmenetben olvasni kezdte, amiért nagy volt ellene a felháborodás.

Schmidt Ferenc vádlott ezután kérte, hogy zárt tárgyaláson hallgassák ki a tanukat, akik ebben az esetben szerint őszinűen el mernék mondani mindazt amit Magyar György plébánosról tudnak.

A délutáni tárgyalást a bizonyítás kiegészítésére vonatkozó indítványokkal és a perbeszédekkel telt el.

Pernyertesek lettek Ady szülei

A budapesti kuria kötelezte Ady Endre özvegyét, hogy a költő szüleit részese Ady műveinek jövedelméből

Budapestről jelentik: Nagy érdeklődés kísérte azt a pört, amelyet Ady Endre szülei indítottak a költő özvegye, Mártly Ödöné született Boneza Berta ellen. Ady életében szerződést kötött Hatvany Lajossal, amely szerint 1906 óta megjelent műveinek kiadási jogát átengedte Hatvanynak, aki viszont életjáradék fizetésére kötelezte magát. Ady Endre halála után 1920-ban Hatvany Lajos a szerződés szerint az őt illető jogokat díjmentesen átengedte Ady Endre özvegyének azzal a kikötéssel, hogy Ady műveinek jövedelméből részesedés illeti meg a költő szüleit. Ady özvegye aki időközben újból férjhez ment, nem volt azonban hajlandó a jövedelemből részesedést adni az öreg Adyéknek, mire Ady Lőrincék beperülték Mártlyt. A törvényszék kimondta, hogy az özvegy köteles a jövedelemből részesíteni Ady szüleit is, az ítéletábla azonban megváltoztatta az elsőfokú ítéletet és Ady Lőrincék keresetét elutasította.

Igy került az ügy a Kuria elé, amely szerdán kimondta, hogy Mártly köteles az ajándékozott kiadási jog jövedelmének tíz százalékát meghaladó részből huszonöt százalékot Ady Endre szüleinek életük jogyáig fizetni, még pedig a kereset beadása napjától.

Szkenderovics Antalt

alázották meg szombori plébánosnak

A hívők egy része új választás elrendelését kéri Budanovic püspöktől

Szomborból jelentik: Nagy érdeklődés mellett tartották meg Szomborban szerdán délelőtt a plébánosválasztást. Már a kora délelőtti órákban nagy tömeg gyűlt össze a plébánia előtt, ahol a választást tartották és kíváncsian várták a híreket, de az eredményt csak délelőtt tizenegy órakor tudták kihirdetni. A választást harminc hítközségi tag, azonkívül négy hivatalból kiküldött választó, kétfő közülük a város részéről, kétfő pedig a szombori papság részéről, ejtették meg. A megüresedett plébániára, mint ismeretes, három pályázta, a szombori származású Svraka Ferenc, Skenderovics Antal pápai kamarás és Gyurics József, a megüresedett plébánia ideiglenes vezetője.

Dr. Turszki Zsigmond, a választás elnöke délelőtt kilenc órakor nyitotta meg az ülést és nyomban elrendelte a szavazást, amely titkosan történt. A szavazatok összeszámolása után kiderült, hogy egy Svraka, mint Skenderovics tizenhét szavazatot kaptak, míg Gyurics egyet sem. Az elnök erre újabb szavazást rendelt el és a második szavazáson Skenderovics tizennyolc, Svraka pedig tizenhat szavazatot kapott. Így az új szombori plébános Skenderovics Antal lett.

A választás eredményével a hívők egy része nincs megelégedve és kérvényt akarnak szerkeszteni, amelyet monstre-küldöttség hozna be Szubotica Budanovic Lajos püspökhöz. A küldöttség arra akarja kérni a püspököt, hogy függessze fel Skenderovics beiktatását és rendeljen el új választást.

Döntő ütközet kezdődött a két délkinai hadsereg között

Japán Csang-Kai-Sek-é pártfogója

Párisból jelentik: Pekingi jelentés szerint a kantoni hadseregben beállt szakadás óta huszonhét hadosztály pertolt át Csang-Kai-Sek-hez, míg a kantoni kormányhoz csak tizenhét hadosztály maradt hű.

A hankaji és nankingi csapatok között Anhwei tartományban kedd óta heves ütközet folyik.

Csang-Cso-Lin hadserege ezáltal a biztos fedezék mögött várja az események alakulását, abban a re-

ményben, hogy a két déli hadsereg felőrli egymást.

Japán, amely a harcoló felek közül eddig csak Csang-Cso-Lint támogatta, most frontot változtatott és

a japán kormány most már Csang-Kai-Sek-et is pártfogolja, miután benne az angolielenes politika exponensét látja és Csang-Kai-Sek hadisikereitől az angol befolyás csökkentését reméli a Jangesekiang torkolatának vidékén.

HIREK

VÁROSI SZÍNHÁZ. Szombat, április hó 30-ikán: A római sixtusú kápolna énekeseinek hangversenye.

Jegyelővétől szerdán, április 27-én kezdődik.

VÁROSI MOZI. Kedd, 26-tól vasárnap, május 1-ig: Ben Ali. A főszerepben: Ramon Navarro és Princess Trulala a fészerepben: Hans Innkermann, Lillian Harvey és Verebes Ernő

*

A radikális párt konferenciája Novibecsejen. Sztaribecsejről jelentik: A novibecseji járás radikális pártszervezetei a szerb husvétli ünnepek alatt konferenciát tartottak Novibecsejen. A konferenciát Narancsics, a novibecseji pártszervezet elnöke nyitotta meg és átadta a szót Beslic Nikolának, a beogradi tartománygyűlés elnökének, aki közel egy óras beszédben a tartományi kormányzat működését ismertette. Emellett tett arról, hogy míg a régi Torontál vármegye 143 tisztviselőt alkalmazott, a mai jóval nagyobb beogradi tartomány csak negyvenhárom tisztviselővel intézi az ügyeket. A konferencia, a melyen nagy számban jelentek meg az egyes községek kiküldöttei, Narancsics elnök zárószavával ért véget.

Új telefonvonal Szubotica és Szentá között. Szentáról jelentik: A szentái postahivatal már régebben előterjesztést tett a noviszadi postaigazgatóságnak, hogy tekintettel a nagy forgalomra, Szubotica és Szentá, valamint Noviszad és Szentá között új telefonvonalat létesítsen. A postaigazgatóság részéről nemrégben egy bizottság járt kinn a helyszínen és miután a bizottság is javasolta az új vonalak kiépítését, azt nyomban megkezdtek. Szentá és Szubotica között az új telefonvonal kiépítése már befejeződött és az új vonalat átadták a forgalomnak. Rövidesen megkezdik a Szentá-Noviszad közötti vonal kiépítését is.

Lobogódszt őlt Szubotica a püspökszentelési ünnepek alatt. A szuboticei rendőrség felhívja a lakosságot, hogy szombat déltől hétfő délig, a püspökszentelési ünnepek ideje alatt, lobogózzák fel a házaikat.

Kommunistapör a szuboticei törvényszék előtt. Ismeretes, hogy néhány héttel ezelőtt a szuboticei rendőrség letartóztatta Domány Jánost, a "Szerzett Munkás" című lap szerkesztőjét és a szuboticei munkásmozgalmat néhány vezetőjét, akik ellen kommunista propaganda vádja miatt bünyádi eljárás indult. Ebben az ügyben esütörtökön lesz a főtárgyalás a szuboticei törvényszéken. A főtárgyalás reggel kilenc órakor kezdődik.

Állán rugta a ló. Szentáról jelentik: Fehér Vince tizenhat éves kevíj kövaleslegény a napokban egy lovat patkolt. A ló patkálás közben megvadult és Fehér Vincét állán úgy megrugta, hogy az állkapocsosontja eltört. Be szállították a szentái kórházba.

Noviszadon kerékpár alszövetség helyett vajdasági kerület alakul. Noviszadról jelentik: A Zagrebben székelő kerékpáros szövetség feloszlatta a noviszadi alszövetséget, mert új szervezeti szabályzatában csak kerületeket szervez a vidéken. A noviszadi alszövetség eleget tett az utasításnak és a mint ismeretes kimondotta a feloszlását. Most a feloszlott alszövetség megbízásából Polyakovics Vince, dr. Bauer József, ifj. dr. Hadzsi Koszta és Polyakovics Dezső érintkezésbe lépnek a fő szövetséggel, az új kerület megalakítása céljából. A vajdasági kerékpár-egyesületek csatlakozásukat Holitzky Károlynál Noviszad, Temerini-ut 33. jelenthetik be.

A javasasszonyok és kuruzslók gyógyítása után amputálni kell egy szentái legény lábát. Szentáról jelentik: Lengyel István tizenöt éves héreslegényt Tatics Vlakó tanyáján egy hónappal ezelőtt térdén rugta egy ökr. A fiú, ahelyett hogy orvoshoz szállították volna, egy molli javasasszonnyal gyógyították, majd amikor a seb nem gyógyult, egy petrovoszelói kuruzslóhoz vitték. Az meg is operálta, de az operáció nem sikerült, hanem vérmérgezés lépett fel, nyhogy a fiú jobb lábát amputálni kell a szentái kórházban. A rendőrség a javasasszony, a kuruzsló és a fiú gazdája ellen is megindítja az eljárást.

Szuggorálták a kommunista agitációra. Szentáról jelentik: Kraup Gábor tizenhétéves szentái illetőségű borbélysegédet a zagrebi rendőrség kommunista agitáció miatt letartóztatta. A lakásán megejtett házkutatás alkalmával több bolsevik folyóiratot és röpiratot találtak. Kraup nem tagadta a terhére rótt agitációt, de előadta, hogy a kommunista eszméket neki terjesztenie kell, mert két héten keresztül minden este hét órától nyolcig a Jelasicstéren egy szurós feketeszemű úr anynyira szuggorálta, hogy nem volt képes hatása alól menekülni. A zagrebi rendőrség a Jelasicstéren kísértette detektivekkel Kraupot, de a szuggoráló nem jelentkezett. Kraupot a rendőrség tíz napi elzárásra ítélte, a büntetés kitétele után pedig Szentára, illetőségi helyére szállította, ahol rendőri felügyelet alá helyezték.

Az ítéletábla tíz havi börtönrre ítélte gróf Zichy Rafalt. Budapestről jelentik: Az ítéletábla zárt tárgyaláson tárgyalta három napon keresztül gróf Zichy Rafael és társai bünyjét és szerda délután ugyancsak zárt tárgyaláson hirdette ki az ítéletet, mely az elsőbíró-sági ítéletet megváltoztatja és gróf Zichy Rafalt, akit a törvényszék másfél évi börtönrre ítél, hamis tanúzásra való felbujtás és rágalmazás vétségében mondja ki bűnösnek és ezért tíz havi börtönrre, nyolcszáz pengő pénzbüntetésre és öt évi hivatalvesztésre ítéli. Walter Józsefet hamis tanúzás, rágalmazás és becsületsértés miatt tíz havi börtönrre és száz pengő pénzbüntetésre, Deák Istvánt ugyancsak tíz havi börtönrre és száz pengő és kétszáz pengő pénzbüntetésre, végül Proszlik Ferencét kétrétebeli rágalmazás miatt hat napi fogházra és negyven pengő pénzbüntetésre ítélte a tábla.

GYEREKEK

— **Szerdán este érkeznek Bombayba a jugoszláv repülők.** Noviszadról jelentik: A légi ügyek noviszadi parancsnokságának hírszerző osztálya szerdán este a következő hivatalos jelentést adta ki: A szerdán dróttalan táviró útján hozzánk érkezett jelentés szerint Sondermayer Tade és Bajdak Leonid repülőgépek 26-án délután három órakor Djackból az indiai Karashiba érkeztek. A Djack—karashii utat a pilóták minden incidens nélkül tették meg. Repülők Karashiban megpihentek és szerdán reggel kilenc órakor folytatták útjukat Bombay felé, ahová szerdán este kell megérkezniük.

— **Beograd dollárkölcsona.** Beogradból jelentik: Beograd városa — mint ismeretes — negyemillió dollár kölcsönt vett fel a Chase Society Corporation-nál. A kölcsönt a legsürgősebb beruházásokra fordítják és a város pénzügyi bizottsága már kidolgozta a kölcsön felhasználásának terveit. Eszerint a körülbelül kétszázmilliót kitevő kölcsönösszegeből százhuszmilliót nekék kövezésére, huszmilliót vízvezetékre, tízmilliót a Teraziya rendezésére, nyolcmilliót a villamoskocsikra, hatmilliót csatornázásra, tízet telek kisajátítására, huszat kislakások építésére, ötmilliót pedig a községi ambulancia és a szegényház felépítésére fordítanak. A város közgyűlése szerdán döntött a bizottság javaslatáról.

— **Az emberi jogok ligájától kérnek védelmet a lakók.** Zagreből jelentik: A lakók országos szövetsége kedden tartott kongresszusán elhatározta, hogy amennyiben a Beogradban folyamatban levő mozgalom a lakástörvény jelenlegi rendelkezéseinek meghosszabbítására nem vezet eredményre, más eszközök-höz nyul, hogy a lakók érdekeit megvédje. A szövetség elhatározta, hogy abban az esetben az emberi jogokat védő ligához és a genfi nemzetközi munkaügyi hivatalhoz fordul intervencióért.

— **Óriási kolerajárvány Indiában.** Londonból jelentik: Kalkuttából érkező jelentés szerint Bengália tartományban rendkívül nagy arányokat öltött a kolerajárvány. Néhány nap alatt ötven-ezer megbetegedés történt és ezek közül tizenötezer ember meghalt. Ez a halálozási arányszám felülmúlja az utóbbi esztendő kolerahullámait.

— **Leszurtak egy legényt a novibecseji főúccán.** Sztaribecsejtől jelentik: Véres verekedés zajlott le a novibecseji főúccán. A verekedés áldozata Bada Péter novibecseji községi kocsis. Baló András és Koszó Imre novibecseji legények haragban voltak Bada Péter novibecseji legénnyel. Bada hazafelé igyekezett sógorával és a főúccán találkozott Baló András és Koszó Imre legényekkel. Csakhamar szóváltás keletkezett Bada és a két haragos között. Bada sógora rosszat sejtve kerekelt oldott és magára hagyta Badát. Bada és a két legény között tovább folyt a vita, amelyből verekedés lett. A verekedés hevében Baló András bieskát rántott és fejbe szarta Badát, egy másik szurással pedig a karján ejtett mély sebet. A két legény erre elszaladt, míg Bada a sok vérvesztéstől összeesett. A rendőrség, mely pár perc múlva megjelent a helyszínen, a sérült embert lakására szállította, ahol rögtön orvosi kezelés alá vették. Bada állapota súlyos, de nem életveszélyes. A rendőrség még az éj folyamán elfogta a két legényt és beszállította a novibecseji fogházba.

— **A szláv orvosok kongresszusa Varsóban.** Beogradból jelentik: A szláv orvosok ezévi kongresszusát Varsóban tartják meg május 26., 27. és 28-án. Dr. Ivanics Menteső képviselő, a jugoszláv orvosszövetség elnöke szerdán felkereste Marinkovics Voja közigazgatási és támogatási kérését, hogy a jugoszláviai orvosok minél méltóbban képviselhetessék magukat. A közigazgatási ter megígérte legteljesebb támogatását és az orvosok vasuti és egyéb kedvezményeket fognak kapni. Az ország területéről eddig már ötvennél több orvos jelentkezett. A szláv orvosok múlt évi kongresszusát Beogradban tartották meg.

Jancsika belém szaladt a karikával. — Pardon! — mondoita a karamból után — nem jól látok és megigazitottu csonkteretes pápaszemét, amellyel úgy nézett ki, mint egy miniatűr Harold Lloyd.

Jancsika riválisa a nyolcesztendő Péternek, aki viszont a megboldogult Andersennel konkurál szép meséivel. Jancsika momentán drámaíró és soffőr. Lehet, hogy ez a gyerek, aki most a motorral látszik, mire felnő elfelejtí az egészet és gázbombákat fog gyártani — hisz a felnőttek is könnyen felejtettek — de még mindig jobb, mintha most kezdené. Semmit se ér a nevelés. Igen: semmi! A síheder megy a maga útján, kereskedő lesz, író, politikus vagy gyilkos, de nem lehet feltartóztatni, vagy kitéríteni a végzetes egyenesből. Niincsenek csudagyerekek, ha Jancsika nem fogad szót a papájának, akkor még nem eredeti, csak szemtelen és ha büntetésből megvonják tőle az esti rádiót, csupa truccból kikapcsolja a villamosáramot, emihez csak ő ért meg a szerelő — hogy az egész ház gyertya mellett kénytelen leveleközölni. Cseppet se voltam meglepve tehát, a mikor elővette a kockás irkáját és kijelentette, hogy nekem kivételesen felolvassa a drámáját. Nem hamupipókéről szól, nem is tündérekéről, mert az egy marhaság — amiben csak a gyerekek hisznek. Jancsika pedig már augusztusban tölti be élete nyolcadik esztendejét.

— Halljuk! — mondtam izgatottan. Nem azért, mintha ezzel el akarám kerülni a féltékenység látszatát, de a dráma tényleg tetszett. Hát nem lélegzetelállító például ez a részlet:

Asszony (felémelt kezében kés): Megöllek! Te! (szurkálja).

Férfi (nem fél): Legalább nem az örültek házában végzem, hisz ez reális életemnek szimbóluma!

Márta (bejön, Döbbenet.)

Asszony: Legalább tanum leszel, hogy méltó dühömben teszem el a láb alól! Tovább surkálja a késsel, amely úgy néz ki, mintha rézben uszott volna.)

— Gratulálok — szorongattam a kezét, míg visszakapaszkodott a kerekpárjára és mikor a papája délután keservesen panaszkodott, hogy a gazfickó Jancsika az alvó cseléden felgyújtotta a dűnyhát, mert közvetlen tanácsokat akart szerezni a tűzhalálról, vigasztalni próbáltam a boldogulót.

— Sose tessék busulni. Az a Pirendelőt is így kezdte... Tsin.

— **Briand negyedszázados államférfi jubileuma.** Párisból jelentik: Briand külügyminiszter, akit 1902. április 27-én választottak meg első ízben képviselővé, szerdán ünnepelte politikai működésének negyedszázados jubileumát. A sajtó ünnepi cikkekben foglalkozik Brianddal és a külügyminisztert a francia politikai élet legreprezentánsabb alakjának nevezi. A lapok ismertek Briand pályafutását és sikereit, kiemelve, hogy legkiválóbb erénye az előrelátás, okosság, ügyesség, türelem és nem utolsósorban a jószív.

— **Helyreigazítás.** A *Bácsmegyei Napló* január 30-iki számában téves információ alapján azt írtuk, hogy a novibecseji Veszelinovics-féle vendéglőben meztelen táncosnők szerepeltek. Mint utóbb kiderült, a hír nem felelt meg a valóságnak és ezt most készsággal állapítjuk meg.

— **Előéptették a noviszadi bejelentési hivatal főnökét.** Noviszadról jelentik: A belügyminiszter Djakov Alekszandert, a noviszadi bejelentőhivatal főnökét elsőosztályú rendőrkapitányá nevezte ki.

— **A Színházi Élet új száma a szokott gazdag tartalommal jelent meg.** Érdekes képek, riportok, regény és gazdag rovatok teszik változatossá az új számot, amely darabmelléklettel Föthy János „Igazgyöngy” című vígjátékát közli. A Színházi Élet a Literaria árusításnál kapható 12 dinárért.

— **Bűnvádi eljárás a szombori törvényszéken dr. Cseremov ellen.** Szomborból jelentik: Dr. Cseremov György, a Srnao elnöke ellen a szombori törvényszéken még régebben bűnvádi eljárás indult, mert Cseremov egy Pivnicán tartott négyülésem élesen támadta a ernagorákokat és ezzel igaztás büntetést követte el. Cseremov bűnügyét szerdán tárgyalta volna a szombori törvényszék büntetőtanácsa, de Cseremov nem jelent meg a tárgyaláson, hanem maga helyett orvosi bizonyítványt küldött. A bíróság elhatározta, hogy ha Cseremov a legközelebbi tárgyaláson sem jelenik meg, törvényszéki orvosokkal fogja megvizsgáltatni és ha kiderül, hogy nem beteg, elővezetetik.

— **Időtűzés.** A Meteorológiai Intézet jelent: Vátozékony, hűvös és szárazabbra forduló idő várható.

— **Gyilkosságért hat havi fogház.** Szomborból jelentik: A szombori törvényszék szerdán tárgyalta Müller Frigyes sztarisziváci legény bűnügyét. Müllert 1927. január 29-ikén Szalai József, Pap János és Horváth József legények az utcán megtámadták. Szalai bottal többször fejbeütötte Müllert, mire az védekezésül kést vett elő és támadóját hátra szurta. A sérülés nem volt súlyos, azonban Szalai nem ment orvoshoz, mire vérmérgezést kapott és három héttel később meghalt. A bíróság az enyhítő körülmények figyelembevételével Müllert hat havi fogházra ítélte.

— **Öngyilkos lett a debreceni polgármester fia.** Debrecenből jelentik: Magoss Barna joghallgató, Magoss György polgármester fia kedd délután öngyilkosságot követett el. A hivatalos rendőri jelentés szerint ugyan Magoss Barna apja vadászfegyverrel nézegette és véletlenül süttötte el az egyik megtöltött fegyvert, úgyhogy a golyó a szívébe fúródott és nyomban meghalt. Debrecenben azonban úgy tudják, hogy a joghallgató öngyilkosságot követett el. Magoss Barna egy debreceni színésznőnek udvarolt, akibe szerelmes volt és úgy tudják, hogy ez a viszony van az öngyilkosság hátterében. Magoss György polgármester jelenleg Olaszországban tartózkodik és táviratilag értesítették fia tragikus haláláról.

— **Fruskagora egyesület alakult Beeskereken.** Beeskerekről jelentik: Beeskereken megalakult a Fruskagora egyesület. Elnök lett Koszries Nikola, a Narodna Banka igazgatója, alelnök Podgradzki József járásbíró, titkár dr. Bratic Dusan ügyvédjelölt, pénztáros Földes Miklós tanár, választmányi tagok dr. Beslin Nikola, a beogradí tartománygyűlés elnöke, Alekszics Bogoljub polgármester, dr. Váradi Imre ügyvéd, dr. Ankics Bóza ügyvéd, Bajor Sándor bankigazgató, Nikolics Emil gyógyszerész, dr. Erdeljanov Pera tartománygyűlési képviselő, dr. Kamenkovic Zoran. Választottak még felügyelő bizottságot és intéző-bizottságot.

— **A „Játék a kastélyban” bemutatója.** Vasárnap, május 1-én este nyolc órai kezdettel kerül színpadra a Népkörben Molnár Ferenc világhírű három felvonásos vígjátékát, a beeskereki műkedvelők vendéglátékával. Titkos Ilona brilliáns szerepében Oláh Jolán, a beeskerekiek dédelgetett primadonnája fog bemutatkozni. A férfi főszerepet az ismert kiváló színész, Nyári Rezső játssza. A többi szerep is a legkiválóbb műkedvelők kezében van. A szubotívai előadást Szabó Márton rendezi. Jegyek Krécsi könyvkereskedésben már kaphatók.

ZAGREBI tavaszi különlegességek vására!

Automobilok, mezőgazdasági gépek, rádiók, jü ő-technika

1927 május 1-től május 8-ig

Kedvezmények, 50% vasuton és gőzhajón, iga olványok bármely utazási irodánál vagy banknál kaphatók

— **Szabadelárahelyezték a váltóhamisítással vádolt Keglevich grófnót.** Budapestről jelentik: Ismeretes az a váltóhamisítási ügy, amelynek részesei Lederer Károly dugszagad földbirtokest hétmilliárd korona erejéig akarták megkárosítani. Az ügyben több letartóztatás történt annakidején, a letartóztatottak legnagyobb részét azonban szabadelábra helyezték, csupán Lederer Károly volt felesége, gróf Keglevich Pálne és két társa volt még vizsgálati fogságban. A vizsgálóbíró szerdán Keglevich grófnót is szabadelábra helyezte azzal az indokolással, hogy a vizsgálat befejeződött és így annak meghúzásától nem kell tartani. A vádtanács is jóváhagyta a vizsgálóbíró döntését és így gróf Keglevich Pálné szerda délután már el is hagyhatta a fogházat azzal a megszorítással, hogy Budapest területét nem hagyhatja el.

— **A Tolnai Váglapja legújabb száma igen érdekes és változatos illusztrációkkal bőven tarkított tartalommal jelent meg.** A népszerű hetilap szokott mellékleteivel együtt 12 dinárért kapható a Literaria árusításnál.

— **Árvízveszelelem Németországban.** Berlinből jelentik: Schwerinből érkező jelentések szerint a Sude árvízterületén a helyzet rendkívül fenyegető. Az orkányszerű vihar a víztömegeket az Elbéről a Sudeba hajtja, úgyhogy az árvíz négy méter magas gátakon ömlött keresztül. Az árvízvédelmi munkálatokban teljesen kimerült biztonsági rendőrséget kedd este ki kellett vonni a szolgálatból. Az a veszedelem fenyeget, hogy a vedtöltés beomlik. Az orkán a telefonvezetékekben is nagy kárt okozott és így csak hiányos jelentések érkeznek az árterületről.

— **Tolvaj cselédleány.** Noviszadról jelentik: A noviszadi rendőrség letartóztatta Porovi Erzsébet sztariibecseji származású cselédleányt, aki munkaadójától, Weber Elizától ezerháromszáz dinár készpénzt lopott.

— **Háromnevű betörőt fogtak el Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A noviszadi rendőrség letartóztatta Tarbuk Milán többször büntetett betörőt, aki Radosics Boskó és Marinkovics Boskó név alatt számos betörést követett el. Noviszadon Begovics Husszejtől háromezer dinár értékű ruhaneműt és Hubmann Mariától ezeröttszáz dinár készpénzt lopott el. A soknevű betörőt azzal védekezik, hogy azért használt álnevet, mert a maribori általírt iskolából Bródba helyezték át, de ő nem ment oda, hanem megszökött. Mint katonaszökevényt átadják a katonai hatóságoknak.

— **Felrobbant autó.** Szentáról jelentik: Radulovics Ferenc autótaxis szerdán délután utasokat szállított Tornyos-pusztára. Utközben észrevette, hogy a motorházból nagy füst jön ki, mire nyomban megállt. Kiderült, hogy a motorház kigyulladt és még mielőtt sikerült volna eloltani a tüzet, felrobbant a benzintartály. Az utasoknak és a soffőrnök az ijedségen kívül semmi bajuk nem történt, a kocsit azonban elgázt.

ZORA VODA! egy a b. sz. az és h. elen. N. v. fest. hanem v. z. szandja az ő z. bajnak az eredeti szót

A haználtat a zagrebi országgyűlési okmány 1793/1920 sz. n. 1. bekezdés és a 2. bekezdés alapján a szlovén nyelvű a ma annak nyilvánvaló.

ANKER BIZTOSÉGTARTÓ

Fegy. díjaz. ára D 35.--

Meg. engedélyek utánvétel m. lelt. küldetnek.

CIM:

PROIZVODNJA ZORA VODE ZAGREB, DEBRA ULICA 32

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ ÁLLANDÓ HETI MELLÉKLETE

Tőke nélkül nem lehet építeni

A házipítési szövetség tagjainak az építkezési összeg huszhuszonöt százalékát készpénzben ki kell fizetni — Csak reális alapon, komoly szakemberekkel dolgozhat a lakásépítő szövetség — Telekspekulánsoknak és munkát kereső iparosoknak nincs helyük a szövetségben — Többet ér tíz ház a valóságban, mint háromszáz papiroson

Szakértő nyilatkozata a szuboticiai kislakásépítő akcióról

Az utóbbi hetekben több érdekes csoport alakult meg Szuboticián, amelyek kislakások építését tűzték ki célul. Ezt a mozgalmat úgy a közvetlenül érdekelt lakótársadalom, mint a szakemberek részéről nagy és osztatlan érdeklődés kíséri. A mozgalmal összefüggő kérdésekről egy szakember, aki évek óta foglalkozik a dologgal, munkatársainak a következőképpen nyilatkozott:

— A kislakásépítő mozgalom közszükségéből fakadt ugyan, de zászlóhordozói iránt akik formát adtak neki, hálások lehetnek úgy a lakók, mint az építőiparosság. Hiszen végre nálunk is felkeltették a nyilvánosság és a hatóságok érdeklődését az égető probléma iránt, amely a külföldön, sőt a belföld nagyobb városokban is, már nem probléma, hanem valósággá vált építőtevékenység.

egyedüli orvossága a lakástörvény-nyel és lakásrendeletekkel kuru-zsolt súlyos betegségek: a lakás-mizériának.

— A mozgalom megindítóiban azonban egyszermind nagy felelősséget is vállaltak magukra. Amilyen népszerű a cél, olyan nehéz is a megoldása a mai viszonyok között.

Nem tápjálhatunk túlzott optimizmust a siker iránt.

A vérmessé felicizott reményekben való csalódás pedig nemcsak általános elégedetlenségre vezet, de *diszkreditálhatja az egész mozgalmat is*, ami hosszú időre ismét elcsúszna a szuboticiai lakásépítés megoldását.

— A kislakásépítés terén sem pénzügyileg, sem műszakilag megoldatlan kérdés nincs. A hozzánk legközelebb álló példát a németek adják, akik negyven év óta a munkás- és tisztviselőházak tizezreit építették fel. Hatalmas irodalom ismerteti a problémát. Negyven év tapasztalatainak során, a rossz megoldások fokozatos kiküszöbölésével, minden nagy és kisjelentőségű kérdésre megtalálták a jó és a legjobb megoldást. Aki ismeri ezt az irodalmat annak csak választania kell a kis tárházból.

— A német kislakásépítés legfontosabb tanulságait akarem itt röviden fel-
említeni és szeljegyzetekkel ellátni, a mai mozgalommal kapcsolatosan. Ezek a következők:

1. Csaknem mindenütt *privát iniciatíva, az állam, város, vagy nagy iparte-
lepek támogatásával*. Az első már meg-
volna. A város támogatására, legalább
ami a telekszerzést illeti, talán lehet
számítani. Az adómentességet már úgy
az állam, mint a város, biztosították.

2. *Nagyon olcsó, hosszulejárata amor-
tizációs kölcsön*. A németeknél akkor
kezdett virágozni a kislakásépítés, mi-
kor megalakultak az országos rokkant-
segélyező és aggkori biztosi pénztá-
ra.

rak, amelyek hamarosan aránylag nagy
tőkék felett rendelkeztek. Két-négy szá-
zalekos amortizációs kölcsönökkel épít-
tettek, úgyhogy

**a tőketörlesztés a normális lakbér-
nél alig volt több.**

— Nálunk erre nagyon kevés a kilátás és itt a túlhajtott optimizmus keser-
ves csalódásokat okozhat.

A belföldi tőke drága

amortizációra, különösen hosszú lejá-
ratura aligha lesz kapható. A *külföldi
tőke* pedig, a valutánk stabilitásának hiány-
a, az állandó kormányválságok és a
törvényegységesítés hiánya miatt *egy-
előre várakozó dősponton van*, legalább
is még évekig nem lesz aktuális. Ha
pedig mégis kapható lesz, akkor na-
gyon drága kölcsön lesz. Maradna az
építési salát tőkéje — ha van — és
esetleg a belföldi nyolc-tíz százalékos
tíz-tizenöt éves amortizációs kölcsön.

— Kapesoljuk ki azokat, akiknek sa-
ját telkük és építési tőkéjük van. Ezek-
nek nem kell kislakásépítő mozgalom,
inkább ipari szövetkezet, mint munka-
vállalat testület, amely olcsóbban dol-
gozik. Ilyen testület nálunk nincs és elő-
reláthatólag nem is fog alakulni. Néze-
tem szerint.

**akinek nincs tőkéje és házhelyet
kap, drága kölcsönrel nem építhet.**

Ha ugyanis nem tudja előre befizetni,
vagy legalább is garanciát nyújtani az
építési tőke egynegyed-egyötöd ere-
jéig, akkor már képességein túl levő ter-
het vállal magára, ha még is kapná,
ezen előfeltételek nélkül az egész szük-
séges tőkét amortizációs kölcsönként.
Garancia természetesen csak betébla-
zás, vagy jótállás lehet, nem pedig hi-
vatalnokai fizetés cedálása, vagy más-
féle bizonytalan és lehetetlen alap, ame-
lyet már hallottam is emlegetni. Szó-
val az *építésbe belemenni fentírt vi-
szonyaink között, csakis annak tanú-
csos, aki a szükséges tőke negyed-ötö-
dét előre le tudja tenni, vagy garan-
tálni*. Aki ennél nagyobb reményeket
táplál, az *kislakás helyett alighanem
csak kégyárat fog építeni*. Kétszégte-
len, hogy ez az előfeltétel erősen fogja
csökkenteni az igénylők számát. De
legalább szilárd talajon marad. A köz-
nek

**többet használ tíz újonnan épült
lakás, mint háromszáz papíron levő.**

3. A házipítészövetkezet, vagy társu-
lat, különösen a mi viszonyaink között,
csak *erkölcsi testület lehet, tiszteletbeli,
fizetés nélküli vezetőkkel és minimális
tagdíjakkal*, amelyek csak a legszoro-
sabbban vett adminisztrációra szükse-
gesek. A sok kölcsönre szoruló közül
egyik tag sem garantálhatja a má-
sik tartozását.

tehát szükségtelen a részvénytársaság;
szövetkezeti, vagy betéti társasági for-
ma.

— *A társulatban csak közvetlenül ér-
dekeltnék van helye*. Gondoljunk csak
a halotti és kiházasító társulatok közis-
mert hiénáira, azonnal belátjuk, hogy

**telekspekuláns, vagy munkát kere-
ső iparos nem való a házipítési tár-
sulatba.**

Hiszen a társulás egyedüli értelme ab-
ban van, hogy a tömeges építkezés meg-
szervezése által a *legszelesebbkörű ver-*

seny igénybevételeivel jelentős olcsób-
bokat érjenek el.

— Más oldalról azonban túlló a cé-
lon az, aki külföldi építőanyagok vám-
mentes behozataláról, vagy az itt is el-
készíthető épületfelszerelés *külföldön*
való beszerzéséről álmodozik. Mindket-
tő céltalan volna, ha lehetne is, de azon-
kívül okatlan is, mert a tőkét, amely
végre egyszer felszabadult, másutt köl-
tenék el.

4. Legvégül, de nem utolsó helyen,
megemlítem még annak a fontosságát,
hogy a nagyobb házcsoporthoz, vagy te-
lepek parcellázását, tervezését és építés
vezetését csakis

arra hivatott szakemberek végezzék.

A németek szerint egy ilyen nagyjelen-
tőségű, nagy tőkét igénylő és végered-
ményében a város fejlődésére kiható
problémának helyes megoldására *»a leg-
jobb szakemberek is csak éppen elég
jók«*. Szükség esetén tehát a fentírt fel-
adatokra is széleskörű pályázat útján
adandó megbízás.

Kommercializálják az S. H. S. vasutakat

**A közlekedési minisztérium az állami jelzálogbank érdek-
körébe tartozó csoportnak akarja átadni az államvasutat**

Beogradból jelentik: *Popovics* Bora mérnök, a közlekedésügyi miniszter helyettese a napokban konferenciát szándékozik egybehívni. Erre a konferen-
ciára meghívják a különböző gazdasági korporációk kiküldötteit, hogy *azok
állást foglaljanak az államvasutak kommercializálása ügyében*. Ezen a konfe-
rencián — hír szerint — a minisztérium részéről olyan megoldást terjesztettek
elő, hogy *az államvasutakat egy olyan kereskedelmi társaság vegye át, amely
az állami jelzálogbank, a monopolgazgatóság és az állami hajózási társaság
érdekes csoportjaiból alakulna*. Kérdés, hogy mit szólnak majd ehhez a meg-
oldáshoz a gazdasági vezető körök. Bizonyos, hogy erről az oldalról is lesz-
nek különböző javaslatok és előterjesztések, amelyek jobbak lesznek az állami
javaslatoknál. A konferenciát május első napjaiban fogják megtartani.

Az olasz-angol érdekek akadályozzák a szalonikii szabadzóna használatát

**A görög hatóságok nehézségeket támasztanak
a jugoszláv hajók kirakodásánál**

Beogradból jelentik: A szalonikii sza-
badzóna kérdését még mindig nem si-
került rendezni. Ez az ügy mindig sok
mellékkörülménnyel függött össze, de
*elsősorban a Jugoszlávia és Görögország
között fennálló politikai differenciák ál-
lottak a szalonikii jugoszláv szabad zó-
na megoldásának az útjába*. Még 1913-
ban, közvetlenül a Balkán-háborúk be-
fejezése után, a görög kormány és a
szerb kormány között megállapodás
jött létre, amely a következőképpen
hangzik:

*»A görög király hozzájárul ahhoz,
hogy a görög kormány megtegyen
minden könnyítést, hogy ötven éven
keresztül a szerb kereskedelem ré-
szére a szalonikii kikötőn és Szkoplje-
Bitolj vasútvonalon keresztül teljes
szabad kivitt és bevitt biztosítson.
Ez a szabadság a legteljesebb lehet, ha
nem érkei görög állam szuverenitását.
A szükséges megállapodásokat egy
külön delegáció fogja megkötni, amely-
nek ezt a munkát egy éven belül kell
elvégezni.«*

1923-ban létre is jött ez a megállapo-
dás, 1925-ben SHS részről ezt a kon-
venciót ratifikálták, azonban mindezt
még

**nincsen szabad zónánk Szaloniki-
Mogy a szalonikii szabad kikötő hiá-
nya milyen károkat jelent a jugoszláv
tengerparti kereskedelemnek, arra csak**

a következő példát hozzuk fel. Dalmá-
ciából Délszerbiába egy cementgyár
anyagot akart szállítani. A cementes
hajó megérkezett Szalonikibe és az
ugynevezett jugoszláv szabad kikötő
zónában akart kirakodni. A görög ha-
tóságok azonban ezt a rakodást nem
engedték meg és így kénytelen volt a
hajó a görög kikötőben kirakodni. Mivel
azonban a görög kikötő aránylag remé-
lkívül szűk, az árut a nyílt tengeren kis
hajóba kellett kiönteni és csak a kis ha-
jóból tudták a cementárut a vasúti ko-
csikba átrakni. Egy ilyen cementváltat
éppen

**a szalonikii sok átrakodási költsé-
gek miatt csödbe is került.**

Perics Ninko volt külügyminiszter a
szkupstinában elmondott exposéjában
megigérte a szalonikii zóna ügyének
a rendezését. Beogradban azonban min-
denki tudja, hogy

**a szalonikii jugoszláv szabadforga-
lom útjában nem csak a görög poli-
tikusok állanak, hanem az olasz-
angol érdekek vonulnak fel, a törekvő
jugoszláv kereskedelemmel szemben.**

Nehéz feladata lesz tehát az új külgy-
miniszternek, hogy ezeket az akadályo-
kat a szalonikii szabad forgalom útjá-
ból elhárítsa.

Csak a valorizációs egyezmény alapján veszik át a Magyarországon maradt árwapénzeket

Folyik az iratok kicserélése Jugoszlávia és Magyarország között

Most tért vissza Magyarországból a belügyminisztérium bizottsága, amely a muraközi irattárak kicserélése céljából tartózkodott Magyarországon. Munkatársunk dr. Zsuganyeczczel, a Muraköz volt kormánybiztosával, aki a bizottság egyik tagja, beszélgetést folytatott az irattárak kicserélésének körülményeiről, aki a következőkben informálta a *Bácsme gyei Napló* munkatársát.

— A trianoni békeszerződés értelmében Magyarország köteles nekünk kiadni az 1886-ik évtől az 1918. év végéig birtokában levő mindazokat a hivatalos iratokat, amelyek a mi államunk területére vonatkoznak. Az átadás formáságaira konvenció létesült Magyarország és a mi államunk között 1924 december 14-én. A konvenció alapján államunk átvette Magyarországtól az összes adminisztratív jellegű iratokat, melyek a Vajdaságra vonatkoznak, miután eddig csak a belügyminisztérium alakított bizottságot ezeknek az irattáraknak átvételére, míg a többi minisztérium a saját részéről részére ezt nem tette. Ez a bizottság, melynek tagjai *Veszelinovic Milorad* nyugalmazott alispán és én *Zalaegerszegen* és *Szombathelyen* a volt *Zala* és *Vas-vármegyék* székhelyein volt, hogy a *Medjumurje* és *Prekomurje* ra vonatkozó adminisztratív jellegű irattárakat átvegye.

— Mi még február 27-én utra kelünk s elsősorban *Medjumurjében* és *Prekomurjében* összegyűjtöttük az adatokat arra nézve, hogy mely akták legfontosabbak azok közül, amiket Magyarországtól ki kell kérnünk.

— Ezután először *Zalaegerszegen* mentünk. Itt azokat az aktákat vettük át, amelyek a csakováci járásra, továbbá *Prelogra* és *Alsó Lendvára* vonatkoznak. A hivatalos iratok közül kiemelendők: a *felekezeti és állami anyakönyvek két példánya*, az *összes egyesületek alapszabályai*, a *vízivívi iratok*, az *ürmentesítési tervek*, az *egyes helységek szabályozási tervei*. Ezek az iratok igen fontosak, különösen magánjogi szempontból az urbéri községeket és a községi közigazgatást illetően, mert ezek nélkül a *medjumurjei* közigazgatás vezetése igen meg volna nehezítve. Saját kezdeményezésünkre fölkerültük az ottani állami építészeti hivatalt is, hogy adja át nekünk a nyilvános épületekről szóló iratokat (állami iskolák, a megyei, községi és helyi érdekű utak iratai). Ezeknek az iratoknak átadása céljából kérésünkre a magyar kereskedelmi minisztérium megbízottát küldött ki.

— Megemlítem még, hogy a *zalaegerszegi pénzügyigazgatóságot* is megkerestük, hogy a kataszteri birtokívek és az összes kataszteri vonatkozó iratok másolatait nekünk adja ki. Itt megmutatták nekünk az 1925. évi december 12-ről kelt jegyzőkönyvet, mely szerint ezek az összes iratok már akkor átadattak s azokat *Ralics Simon* vette át a *zagrebi kataszteri hivatal* részéről. Erődics hogy a *községek és egyéb hatóságok nem tudják*, hogy ezek a fontos iratok már birtokunkban vannak s hol találhatók s még mindig a *belügyminisztériumhoz* fordulnak, hogy kérje ki ezeket az iratokat Magyarországtól.

— Az egyidőben szerkesztett jegyzőkönyveket és iratokat mind egy vagonba becsomagolva *Szomborba* küldettük az alispáni hivatalnak, a Magyarországtól átvett irattár részére, ahol újból szortírozzák, elkönyvelik s azután szétosztják azok között a hatóságok között, amelyek hatáskörébe tartoznak a fennálló törvények értelmében.

— A véletlen úgy hozta magával, hogy *Zalaegerszegen* éppen március 15-én raktuk be a vagonba ezeket az iratokat és mákor az iskolák növendékei és a polgárság a templomba sorakodott, hogy

megünnepeljék a függetenség nagy napját, a megyeház előtt három hatalmas kocsit állott, amelyekre Jugoszlávia részére rakták fel az okiratokat.

— *Zalaegerszeg* után *Szombathelyre* mentünk, ahol folytattuk a *Zalaegerszegen* megkezdett munkát. Itt is, mint az előző helyen, átvettük az iratokat. Ezek is olyan fontos akták volt, mint a többiek, különösen az anyakönyvi másolatok, a vízügyi iratok, a falvak rendezési tervei, stb. Innen is egy vagon aktákat küldöttünk *Szomborba*.

— Meg kell állapítanom, hogy ebben a sok körültekintést igénylő fontos és nehéz munkában lépésről-lépésre a legnagyobb előzetkenységgel találkoztunk a magyar hatóságok részéről, úgyhogy az egész munkát simán, minden zökkenés

nélkül folytathattuk le.

— Miután részünkről az összes iratok átvétele megtörtént, Magyarország színtén fog egy bizottságot kiküldeni hozzánk, hogy átvegye azokat az iratokat, amelyek azokra a községekre vonatkoznak, amelyek a mostani Magyarország területén maradtak s melyeknek iratai a mi hatóságainknál vannak. *Mivel pedig a mi államunk és Magyarország között még nincs megkötve a valorizációról szóló egyezmény, ez a bizottság nem vehette át az árvaszéki iratokat, mert ezekkel az iratokkal át kellett volna vennünk az árvaszéki pénzt is, ez pedig csak akkor lesz lehetséges, majd ha a pénzügyi követelések valorizációjáról szóló egyezményt meg fogják kötni.*

Ujabb vasutépítési kölcsönt vesz fel a kormány

A Blair-kölcsön nem elég az adriai vasutak kiépítésére Milosavljevics tábornok, hadügyminiszter nyilatkozata

Splitből jelentik: *Milosavljevics* tábornok közlekedésügyi miniszter egy hét óta *Dalmáciában* tartózkodik, ahol az adriai vasutépítési terveket a helyszínen tanulmányozza. *Milosavljevics* közlekedésügyi miniszter nyilatkozatot adott a sajtónak és bejelentette, hogy rövid időn belül megkezdik a tervbevetett vasútvonalak építését.

— Legelső sorban azt a vonalat kell kiépíteni — mondotta a miniszter — amely *Délszerbiát* összeköti a tengerrel. Ez a vonal *Petryól* *Andrijevicin* keresztül *Kotorig* vonul. A második vonal *Splitet* fogja *Bilhácson* keresztül *Kninnel* összekötni. A harmadik és a legfontosabb vasútvonal *Beogradból* fog kiindulni és *Obrenovac*, *Sabac*, *Bijelinán* és *Tuzlán* keresztül a *Bród—szarajevói* vasútvonalba kapcsolódik. *Tuzlánai* egy vonal elváltik és *Imotszkin* keresztül *Splitbe* megy. Nem szabad azonban elfelejtetni a *Szarajevó—Vardiste—kotori* vonalat sem, ami szintén nagyon fontos. Véleményem szerint nem egy vonalat kell kiépíteni az *Adriához*, hanem számos vonalat, mert csak így tudjuk elérni azt, hogy kikötőink for-

galmasak legyenek. A vasútvonalak építési munkálatai ebben az évben még a nyár előtt meg fognak indulni. A kormány a Blair-féle hitelből tizenöt millió dollárt bocsájtott a közlekedésügyi tárca, illetve az én rendelkezésemre. Ez az összeg azonban nem elég az összes szükséges vasúti vonalak kiépítésére és a kormány a legközelebbi jövőben újabb kölcsönt fog felvenni kizárólag vasutépítési célokra. A közlekedésügyi miniszter kijelentette még, hogy a *Split—knini* sineket, amelyek már ötven éve használatban vannak, még ebben az évben kicserélik. Az első sinszállítmányból, ami az országba érkezik, nagyobb mennyiséget *Splitbe* fognak szállítani, hogy ezen a vonalon megjavítsák a közlekedést. Ez *Öjelsége Alekszandar király* személyes kívánsága is, aki gyakran érdeklődött nálam a *Split—knini* vonal állapotáról. A közlekedésügyi miniszter azzal fejezte be nyilatkozatát, hogy a kormány a tél beállta előtt több mozdonyt fog vásárolni, amelyek hóhányókkal lesznek ellátva. Ezeket a mozdonyokat a *likai* és a *boszniai* vonalakon fogják használni.

A pénzügyi törvény kritikája

Dragics Milán, a becsüretői kereskedők és gyárosok szövetsége főtitkárának nyilatkozata

Becsüretéről jelentik: Az új pénzügyi törvény kétségkívül egyike az utóbbi évek legjelentősebb közgazdasági tényneinek, mert számos fontos újítást léptet életbe főképpen az adózás és az illetékfizetés tekintetében. A *Bácsme gyei Napló* munkatársa felkereste *Dragics Milánt* a *becsüretői kereskedők és gyárosok szövetségének* főtitkárát, aki főként kereskedelmi és adóügyi téren elismert szaktekinély és kérte, hogy adja meg az új pénzügyi törvény tárgyilagoss és szakszerű bírálatát. *Dragics Milán* munkatársunk kérdésére a következő nagyjelentőségű nyilatkozatot tette:

A huszszázalékos koronabonok

— Bizonyos, hogy ez a pénzügyi törvény fontosságban felülmúlja az eddigi költségvetési és tizenketted törvényeket. A törvénynek igen sok fontos és hasznos újítása van, amelyek a közgazdasági életet lényegesen megkönnyítik, de vannak a törvénynek hiányai és hibái is. Lényeges előny például épen a *Vajdaság* szempontjából, hogy adófizetéseknel pénz helyett elfogadják a *husz százalékos koronabonokat* is, ha *1000 koronán* alul összegekről szólnak. *Amennyiben ezzel a koronabonok ügyre még*

mindig nincsen megoldva. A *beogradi lapok* azt írták, hogy ezzel a *Vajdaság és Horvátország* 320 millió dinár ajándékot kapott az államtól, pedig a valóság az, hogy az állam adósságának csak egy részét fizeti vissza és ha minden korlátozás nélkül fogadná is el a 20 százalékos koronabonokat, akkor is csak régóta fennálló kötelezettségét teljesítené.

Az adómoratórium

— Így vagyunk az adóhátralék fizetésére adott moratóriummal is. Nagy örömmel üdvözlöm a tényt, hogy a kormány belátva a helyzet súlyosságát, haladékat adott az adóhátralékok megfizetésére, de meg kell jegyezni, hogy az adott maximálisan négy esztendői halasztás igen kevés, mert legalább tíz év kellene hozzá, hogy a hátralékok mindenki számára megfizethessék. Ajánlom az érdekelteknek, hogy hátralékos adójukat pontosan számítassák ki és állapítsa meg a törlesztési részletösszegeket, amelyeket pontosan fizessenek be.

A magántisztviselők adója

— Nagyon fontos és öröndetes rendelkezés foglaltatik a törvény 79. sza-

kaszában, amely kimondja, hogy *takaréknyelvön* vagy *folyószámlán* elhelyezett *takarékbetétek* kamatai után 1926 január elsejétől kezdve nem kell fizetni jövedelmi adót, sem annak pótlékait. Ez vonatkozik minden *takarékbetétre*, tekintet nélkül az összeg nagyságára. Ez az összeg a bankokra nézve fontos és megkönnyíti azok helyzetét.

— Talán a legfontosabb újítás az, amelyik a *IV. osztályu kereseti adókivételre* vonatkozik. Tudjuk, hogy múltéves és progresszív adókülcset állapított meg a törvény, de van ennek a szakasznak egy szépséghibája is: nevezetesen a törvény a kereskedősegédet és a szakmunkásokat is a *IV. osztályu adófizetők közé* sorozza, akik eddig munkásadót fizettek, de nem mondja ki, hogy a munkásadóról szóló törvényes rendelkezés idevonatkozó részét hatályon kívül helyezi. Eremi *Becsüretői pénzügyigazgató ur* kijelentése szerint az újabb törvény a régít automatikusan hatályon kívül helyezi, de akkor miért helyezi hatályon kívül a törvény kifejezetten a tavalyi pénzügyi törvény 168. szakaszát.

— Figyelmükbe ajánlom a kereskedőknek és gyárosoknak, hogy a törvény szerint ők felelnek az alkalmazottak adójáért és joguk van előre levonni és 3 hónaponként befizetni. Ezért a leghelyesebbnek tartanám, ha minden cég befizetné alkalmazottai adóját, a melyhez bizonyos kimutatásokat kell készíteni két példányban. A kimutatás formájára nézve szövetségünk szívesen ad bárkinek utbaigazítást. A befizetési határnapok a törvény szerint *április 14.*, *július 14.*, *október 14.* és *január 14-ike*. Az adóbejelentésekre az új törvény szerint nem kell helyetget ragasztani.

A makszimált pótdókat

— Hosszu küzdelem után végre sikerült elérnünk, hogy *maximálták* a községi, városi és tartományi pótdókat *200*, illetve *25 százalékban*. Ezért a gazdasági körök évek óta küzdöttek. Ez a rendelkezés ma már végső menedéke igen sok vállalatunknak, amelyek enélkül menthetetlenül elpusztultak volna.

— Fontos és kielégítő rendelkezések vannak az illetékek leszállítása tekintetében, amennyiben az adásvételi szerződések illetékét és sok egyébbet leszállították és a sokféle illetékbüntetéseket eltörölték. Így, aki az ingatlan adásvételi szerződését későn mutatja be illetékfizetésre, valamint a kávéházak és vendéglők *20 paras számláival* való sok büntetés visszamenőleg engedtetett.

Félmilliódos belföldi kölcsön

— Van egy nagyjelentőségű intézkedése a törvénynek, amely előreláthatólag még sok vihart fog szülni. A törvény *317. szakasza* ez, amely felhatalmazza a pénzügyminisztert egy *ötszázmillió dináros belföldi kölcsön* felvételére, a mely összeg közlekedési célokra lenne fordítandó. Valamennyi hazai pénzintézet állást foglalt ez ellen a kölcsön ellen — kivéve a *postatakarékpénztár* vezérigazgatóját — mert az a véleményük, hogy ennek a kölcsönnek a lekötése újabb pénzkrisist fog előidézni, a tőke pedig *immobillá* válnék. Ezeket a súlyos következményeket csak úgy lehetne megelőzni, ha a *Narodna Banka* kötelezettséget vállalna arról, hogy a kölcsön kötvényeire a kibocsátási ár *90 százalékát* kivevő *lombard-kölcsönt* folyósít. Amhár még ugy is emelkednék a forgalomban lévő bankjegyek száma, ami újabb *infláció* kezdetét jelentené. Mindenesetre az volna a legkedvezőbb megoldás ha belföldi kölcsön helyett a kormány *külföldi kölcsönt* venne fel a fenti szükségletek fedezésére.

— Nagyon ajánlom minden kereskedőnek és iparosnak, hogy a pénzügyi törvényt alaposan tanulmányozzák át, mert annak minden pontja mindenkit érdekel. Általában a törvényre vonatkozólag annyit mondhatok, hogy hiányosságai ellenére is igen értékes és hasznos és ennek segítségével talán megtehetjük az első lépést a közgazdasági élet konszolidációjára felé.

A komlóbetegségek

Írta: Halbrehr Mór

A nagy reményekkel telepített komlótelepeket még alig hívta elő a tavasz melege, máris komoly gondokat okoznak a gazdáknak. Valamikor egyszerű dolog volt komlót termelni, a termelő leszedte a termést és könnyen el is adta. Az értékesítése momentán még nem támaszt gondokat, bár egy-két év múlva előreláthatólag ez is be fog következni, de, hogy a termelés eredményes legyen, meg kell ismerni mindazokat a komlóbetegségeket, amelyek újabb-újabb Vajdaságban is előfordulnak. A sok betegség közül a leggyakoribb a *komlóperonoszpora*. Ez úgy vehető észre, hogy a komlólevélzetén szárazságra emlékeztető foltoskák láthatók, amelyek azután tovább terjedve, lehullatják a növény leveleit sőt magát a termést is. Az eddigi jelentések szerint még csak szórványosan jelentkeznek.

A másik baj a *komló-bohka*. Ezt úgy lehet észrevenni, hogy a termelő a komlólevélzetén lyukas leveleket talál, amelyet a bohkák átrágtak. Szítaszertől rágiák ki a leveleket. Sajnos, sok helyről érkeznek jelentések, hogy a komlóbohka máris nagy károkat okoztak.

Meg kell említeni még egy másik rovári kártevőt, amely *komló-bogár* néven ismeretes. Ennek a bogárnak ismeretes tulajdonsága, hogy a fiatal komlóhajtásoknak, mielőtt azok a földből kibujnak, lerágja a fejét. A megcsontított növény nehezen kapaszkodik fel a karóra és hátra marad a fejlődésben. Egy ilyen bogár egymagában huszonöt-harminc szál komlót képes naponta lerágni és a fejlődéstől visszatartani.

Végül azt kell még megjegyezni, hogy ma már mindezek ellen a növényi és rovári kártevők ellen meg vannak a védekezési eszközök, amelyeket most kezdenek bevezetni a gyakorlati életben. Kísérletezés céljaira több helyföldi és külföldi gyár bocsátott rendelkezésre különféle anyagokat. A kísérletek most folynak és néhány hét múlva nyilvánosságra hozom tapasztalataimat, hogy tájékoztassam a termelő-közönséget.

Nem lehet csodálkoznunk, ha a komlónak ma is meg van az ára, mivel a nagy beruházások és a nagy kockázat ezt természetessé teszik. Volt idő amikor a komlótermelők nemcsak ráfizettek a komlóra, hanem kidobták terméseiket. Viszont emlékszem jó esztendőkre, amikor jól fizetett a komló. A komlótermelés jövőjéről még korai beszélni. Ez az egyszerű gazdálkodástól függ és attól, hogy versenyképes lesz-e a komló a világpiacon.

MI ÚJSÁG A LLOYDBAN?

DAMJANOVICS MILÁN

Ő hívta létre ezt a rovatot, de már csak kevés részt vehetett az előállításában. Meggátolta az alattomos betegség és most ebben a rovatban — bucsuztatóját írja. A munka embere volt és egy munkás élet de én kellett örökre elhagyni. A Lloydban, amely előtt szinte kizárólag társadalmi jellegű együttlét volt, az ő ambíció a munkahelyeket kereső és munkahelyet teremtő energiát alkotott — közgazdasági tényező. Szabóval és Beogradban egyaránt komolyan számításba vett, előrelátó volt. Hogy csodáljuk láradhatatlan erejét, amikor — kint, lázas betegség után — az interpellációk sortűzét zúdította a felelős hatóságokra és a közérdekű javaslatok egész sorát terjesztette elő Szabóval város közgyűlésén, hogy előmozdítsa a város fejlődését, a melynek olyan hasznos példára lett és igyekezett könnyíteni a gazdasági élet, az ipar és kereskedelem terében, amelyeknek ő volt a legbuzgóbb harcosa.

Ez volt utolsó nyilvános szereplése Damjanovics Milának. A lapangó kör

ismét megtámadta és pár hét alatt lerítette az erős, alkotó embert. Talán ez a közgyűlési szereplés, a még feljelen meg nem gyógyult szervezet idő előtti megerőltetése hozta vissza ismét a bajt? Mondják. Ihet... A gazdasági

érdekekért harcolt Damjanovics Milán. Jó katona volt és az igaz ügy frontján érte el a halál.

Utolsó szereplése volt a közgyűlési vita. Hattyudala volt. Múltó volt hozzá...

HIREK A NAGYVILÁGBÓL

Az angol szénbányák ismét munkabéresökkel készülnek. Angol gazdasági körökben a szénbányák helyzetét olyannak látják, hogy azok vezetői a legrövidebb időn belül, de legkésőbb a nyár folyamán, kénytelenek lesznek a munkabérek ismét leszállítani. A racionalizációt az üzemekben nemcsak nem vitték keresztül, hanem ilyen irányban a készülő tervek kerékváltására lépéseket nem tettek. Az üzemi kiadások fedezése pedig a mai termelési szisztéma mellett csak úgy lehetséges, ha a munkabéreket újból leszállítják. Cook, a bányászszakszervezet vezetőjére a napokban beszéd keretében figyelmeztette a többi szakszervezetet erre a veszélyre és kérte a munkásszervezeteket, hogy a bányászokat az új harcban segítsék, nehogy a második munkabéredukáció is megtörténhessen a bányászparban.

Dunai hajózási társaságok kartellé. Prágai jelentés szerint a bajor és az osztrák dunai hajóstársaságok kartellébe tömörülnek, a tarifát jelentősen leszállítják, hogy ezzel minden konkurenciát lehetetlenné tegyenek. A készülő kartell csehszlovák érdekeltek szerint, a csehszlovák és a jugoszláv hajóstársaságok ellen irányul.

Villamosítják a Wien—budapesti vonalat. Egy angol bankesoport hárommillió font állami export hitelt óhajt igénybevenni, hogy Budapesten egy nagyszabású áramszolgáltató telepet építsen, amely azonkívül, hogy az ottani ipartelepeket látná el árammal, keresztülmé a Budapest—Wien vasútvonal elektrosztatását is.

Kamatlábcsökkenés Franciaországban. Miután a francia frank hónapok óta stabil, a francia kormány a kamat le-

szállítását határozta el. A francia jegybank a diszkont kamatot, amely február óta öt és fél százalék volt öt százalékra mérsékelte.

Hamburg—párisi közvetlen telefonvonal. A Hamburg és Páris közötti közvetlen telefonvonalat megnyitották. Az új vonalról joggal várják a két ország exportörjei a kiviteli kereskedelem megkönnyítését és megelénkülését.

Tönkement a leggazdagabb japán nő. Suzuki asszony, még rövid idővel ezelőtt Japán leggazdagabb nője volt és a kereskedelmi világban egyszerűen, mint a kelet gazdasági diktátorát emlegették. Most ehhez méltóan adódott is el. Kötelezettségei körülbelül huszonötmillió dollárt tesznek ki, míg vagyona alig fele ennek az összegnek. A piacon egyedül diktálta a rizs, kámför, selyem és pamutárakat, szóval Japán legfontosabb termékei a kezében voltak. Nemrég még az összes rizskereskedőket tönkre akarta tenni, hogy azután monopolizálhassa a piacot. Azóta Suzuki asszony Japán leggyűlöltebb asszonya és a kormány éppen emiatt kísérletet sem tesz, hogy a nagykoncern pánikszerei likvidációját megakadályozza. A Suzuki koncern összeomlása és a Japán Állami Bank magatartása miatt a japán tőzsdéken olyan pánik volt, hogy a tokiói tőzsdét be kellett zárni. Minthogy az állami bank sem a Suzuki-konzern, sem a fizetési nehézségekkel küzdő Bank of Tauvan támogatására nem volt hajlandó, a vezető magánbankok léptek akcióba és ennek következtében a tőzsdét újra megnyitották. A japán gazdasági helyzet a bankok mentőakciója után is változatlanul súlyos a nagy koncernek bukását.

elmaradt és a kamarák értesítést kaptak, hogy a tervezett értékezetet később tartják meg.

A Noviszdai Kereskedelmi és Iparbank R. T. alaptőkéjét tíz millió dinárról 12 millió dinárra emeli fel huszezer darab új száz dináros részvény kibocsátása által. Minden régi öt részvényre egy új részvényt adnak ki névértékben. A Noviszdai Kereskedelmi és Iparbank egyike a Vajdaság legagilisabb és legmozgékonyabb intézeteinek, amely annak ellenére, hogy közeli nexusban áll a Jugoszláviában is erősen érdekelt Rotschild csoporttal és amelynek tárcájában egy nagy pakett részvénye van, mégis sikerült a legteljesebb akciószabadságát és függetlenségét megőrizni, ellentétben a legtöbb vajdasági tekintélyes pénzintézettel, amelyek csak függetlenségük és akciószabadságuk földadásának árán kapcsolódhattak be a nagybankok érdekkörébe. A Noviszdai Kereskedelmi és Iparbank utolsó évi mérlegei mutatják ennek a kiválóan vezetett pénzintézetnek a megerősödését és így nem csoda, hogy a legnagyobb stagnáció és gazdasági krízis idejében újabb és újabb tökélemeléseket viszi sikerrel keresztül. Az intézet tantiempolitikája összhangban áll mindig a részvényesek érdekeivel, amely szintén igazolja a bank vezetőségének a realitásokkal való számolását.

Megváltoztatják a jugoszláv deviza- és valutarendelést. A pénzügyminisztériumban szerényen dolgoznak a deviza- és valutaszabályzatok revízióján. A jelenleg érvényben levő devizarendelést még 1921-ből kelt és már idejét multá. A pénzügyi körök már hosszabb idő óta követelik a valuta- és devizaforgalom szabaddatételét.

A Horvát Eskontna Banka osztaléka. A zagrebi Horvát Eskontna Banka közgyűlési határozat folytán, amely 1927. április 25-től kezdődőleg az intézet részvényeinek 22. szelvényét, amely 1927 július 1-én esedékes, 8 dinárral báltja be az intézet pénztáránál, továbbá a begradi, oszjecki, yinkovci, petrinjai, dubrovnik, susaki, maribori, szubotici fiókjainál és az Österreische Kredit-Anstalt für Handel und Gewerbe Wien, Zentral Europäische Länderbank, Niederlassung Wien, Anglo-Chechoslovakische Bank Prága és végül Angol International Bank L. T. D. Budapest pénztáránál.

A Horvát eskontna Banka közgyűlése. Április 23-án tartotta meg a Horvát Eskontna Banka 58-ik évi rendes közgyűlést Zagrebban a bank helyiségeiben, báró Turkovics Milán elnöklése alatt. A közgyűlésen részben személyesen, részben meghatalmazott után 65 részvényes jelent meg, akik az 1,400,000 részvény közül 1,175,133 részvényt képviseltek. Az igazgatóság előterjesztett jelentéséből kiderül, hogy a lefolyt üzleti év a pénzügyi súlyos helyzete ellenére sikeresen zárult. A 14,763,565.99 dinárt kitevő nyereséget a következőképp osztották fel: 8%-os osztalékra 11,200,000, azaz részvényenként 8 dinár. Rendkívüli tartalékalap 1,500,000, nyugdíjalap 500,000 dinár, az 1927. év új számlájára átvitel 1,255,962.79. Ezerint a 33. sz. szelvényt folyó hó 25-től kezdődőleg 8 dinárral váltják be. A közgyűlés Sztamenkovics Arsa előterjesztésére, aki hosszabb beszédben fejezte ki elismerését az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak a nagybank sikeres működéséért és kedvező eredményéért, egyhangulag tudomásul vette az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentését. Az igazgatóságha újból beválasztották Stern Zsigát, Polnai Weisz Milánt és Vitéz Pongrác Guidót, az igazgatóság új tagja lett Hajdu Z., az Anglo International Bank L. T. D. London, közép-európai vezérképviselője. A közgyűlés után az igazgatóság tartott ülést, amelyen elnökké ismét báró Turkovics Milánt és alelnökké dr. Sverljuga Sztankot, az intézet vezérigazgatóját választották meg.

BELFÖLD

Új eljárás az állami kölcsönök körül. Beogradból jelentik: A demokratáknak a kormányba való belépése az állami kölcsönök körül új eljárást eredményezett. Az új kormány a demokraták részéről ugyanis három pénzügyi kapacitást lépett be. Spaho a kereskedelemügyi miniszter, Kumandri erdőügyi miniszter, akik mindketten már pénzügyminiszterek voltak valamint Marinovics Vojta külügyminiszter, aki a begradi tőzsde elnöke. A demokraták ezért azt követelték, hogy az összes megkövetendő állami kölcsönök előbb a minisztertanács elé kerüljenek, azután pedig a pénzügyi bizottságnak kell állást foglalni minden állami kölcsön ügyben. Markovics Bogdan pénzügyminiszter, a mint hírtik, hozzájárult ahhoz, hogy a kölcsönügyeket ilyen körülményes tárgyalások után lehessen csak megkötni. Markovics pénzügyminiszternek az elmult két kormány alatt teljesen szabad keze volt az állami kölcsönök megköltésére.

Ellenőrzik a talajjavító anyagokat és az állatgyógyászati cikkeket. Beogradból jelentik: A földművelésügyi minisztériumban az elmult napokban konferenciát tartottak, amelyen a kerületi mezőgazdasági igazgatók, valamint az egyes kerületi egészségügyi referensek vettek részt. Ezen a konferencián a következő rendkívül fontos határozatokat hozták: Elfogadtak egy javaslatot, a melyvel a mezőgazdasági szervezetek analízis illekezt állapítják meg. A javaslat a földművelésügyi vez. alapul, azaz, hogy a tömeges és szövet-

kezetek csak a megállapítandó illeték ötven százalékát fogják fizetni. Azonkívül egységesítették a mezőgazdasági termékek elemzési eljárásait. A műtrágya jobb felhasználása érdekében egy szabályzatot dolgoztak ki. A hazai műtrágya gyárakat pedig szakszerű ellenőrzés alá fogják vetni. Szabályzatot dolgoztak ki a burgonya betegségek leküzdésére, amellyel különféle védőintézkedéseket léptetnek életbe. A magvizsgálatot is új alapokra fogják fektetni.

Vállalatok mérlegei és osztalékfizetése. A spliti Kereskedelmi Bank R. T. tízenkét százalék osztalékot fizet. — Az Első Jugoszláv Olasz Fairari R. T. Zagreb harminc dinár osztalékot fizet. — Csehszlovák gőzmalom és villanytelep Csakovec huszonöt dinár osztalékot fizet.

Határozatképtelen volt a kistőzsdések országos egyesületének közgyűlése. Noviszdáról jelentik: A kistőzsdések országos egyesületének pravoszláv husvétheti délutánra a »Három korona« vendéglőbe egybehívott közgyűlése határozatképtelen volt. A közgyűlés megtartását május első felére halasztották, amikor is azt a megjelentek számára való tekintet nélkül megtartják.

Elmaradt a kereskedelmi kamarák spliti konferenciája. Noviszdáról jelentik: A jugoszláv gazdasági kamarák május 5. és 6-ára Splitbe érkekezletre voltak egybehívva, hogy azon a készülő ipartörvénytervezetével foglalkozzanak és azzal szemben állást foglaljanak. Ez az érkekezlet azonban ismeretlen okból

Jugoszlávia állattenyésztése A földmívelésügyi minisztérium statisztikai kimutatást készített az ország állattenyésztésének helyzetéről. A kimutatás az 1923, 1924. és 1925. évek adatait ismerteti. Az 1926. évi adatokat most állítják össze. A kimutatásból megállapítható, hogy a lovak száma emelkedik, mert 1923-ban 1,063,000 ló volt az országban, 1924-ben ugyan kissé csökkent, 1,054,000-re, de 1925-ben már 1,106,000-re emelkedett. A szarvasmarha állomány stagnál, 1923-ban 3,870,000 szarvasmarha volt az országban, 1924-ben már csak 3,764,000, 1925-ben pedig 3,768,000. A sertésenyésztés azonban előrehalad, 1923-ban volt az országban 2,497,000 sertés, 1924-ben 2,515,000, 1925-ben pedig 2,802,000. Két év alatt tehát 284 ezerrel emelkedett a sertések száma, ami 11 százalékos emelkedést jelent. A birkák ugyancsak emelkedőben van. 1923-ban volt 7,619,000, 1925-ben pedig 7,907,000 darab. Emelkedés 288,000 darab, azaz 4 százalék. A kecskék száma volt 1923-ban 1,730,000, 1924-ben 1,711,000, 1925-ben 1,811,000. Emelkedés 93,000, azaz 5.4 százalék. A szarvasok száma változatlan. 1923-ban volt 95,000 darab, 1924-ben 90,000, 1925-ben újabb 95,000. Öszvérek száma 15,000, bivalyoké 1923-ban volt 32,000, 1925-ben csak 27,000. A baromfi-tenyésztés fejlődik. 1923-ban 515,000 darab, 1924-ben 173,000, 1925-ben 605,000.

Új devizaszabályok. A pénzügyminiszter megengedte a zagrebi, ljubljani és sarajevói pénzügyigazgatósági delegátusoknak, továbbá a noviszadi, spliti, dubrovnikai, szkopjei és bitoli pénzügyigazgatóságoknak, hogy a következő esetekben adhassanak engedélyt devizák és valuták vásárlására: 1. Külföldön tanuló jugoszláv diákok életmentésére, havonta legfeljebb négyezer dinár értékben. 2. Külföldi szanatóriumokban, klinikákban és meleg éghajlaton elhelyezett betegek részére havonta legfeljebb hat-ezer dinár értékben. 3. Olyan utasoknak, akik hosszabb külföldi utra mennek és különböző okokból nem elegendő az utlevelikkel kivihető összeg, azoknak havonta legfeljebb tízezer dinár engedélyezhető egy-egy utra. Az engedélyeket csak igazolt esetekben benyújtott indokolt írásos kérelmekre állítják ki.

Kedvezően indul a dunai hajózás. Az idén a hajózási szállítmányok forgalma már azért is élénkebb volt, mert a télen az uszályforgalom egyáltalán nem, a darabszállítványozás pedig csak igen rövid ideig szünetelt. Az általános szállítványozási üzlet élénksége ellenére a gabonaforgalom Jugoszláviában és Magyarországon csak lassan indul. Ugy Magyarországon, mint a Vajdaságban a búzakészletek erősen megrikkultak. E mellett Jugoszláviában a külpolitikai helyzetre való tekintettel, úgy látszik, némi tartózkodás észlelhető. Hasonlóképpen mindkét országból csak kevés tengeri került kivételre. Ezzel szemben tengerit Bulgáriából és Romániából már eddig is nagy tételekben vittek ki. A német vasúttársasággal létrejött megegyezés lehetővé tette, hogy tengeri nagyobb mennyiségben jusson el vízi úton Németországba. Lisztet Magyarország csak kis tételekben vitt ki. A benzín- és olajtanküzlet továbbra is élénk volt. Szintúgy a faszállítványok céljaira szolgáló hajók is teljes mértékben kihasználhatók voltak. Szenet és ércet nagy mennyiségben fuvarostak vízi úton. Ellenben a darabszállítványozás lanyha volt és ezen a téren visszaesés volt tapasztalható, ami elsősorban a jugoszláv gazdasági élet pangására vezethető vissza. A dunai hajózás további fejlődése nagymértékben a gabona világforgalmától függ. A négy nagy hajóvállalat üzemegységeit a szállítóknak előnyököt biztosított. A személyforgalom, a helyi hajózástól eltekintve, csak májusban nyílik meg.

A denaturált árucikkek ellenőrzési díja. Becskerekéről jelentik: A pénzügyminisztérium a napokban rendeltet adott ki, amely szerint a fogyasztási adómentes denaturált áruk (denaturált szirup, szőlőcukor stb.) után tényleg és hektoliterfokként fél dinár ellenőrzési díj fizetendő. Ezzel kapcsolatban a vrsaci Jugo Union keményítőgyár előter-

jesztést tett a becskerekai kamarának, hogy a kamara hasson oda, hogy a minisztérium ezt a rendeletét vonja vissza. A Jugo Union kifejté, hogy a rendelet két hazai gyár teljes tönkretételét jelenti. Az olcsó denaturált szirup után amelynek vagonja 70.000 dinárt ér, éppen annyi ellenőrzési díjat kell fizetni, mint a vagonként 120.000 dinárt érő denaturált szirupra és szőlőcukorra inkább kiviteli kedvezményeket, tarifális engedményeket és behozatali védővámokat kellene létesíteni, nem pedig így aránytalanul megterhelni. A kamara a beadványt magáévé teszi és előterjesztést tesz a pénzügyminiszternek annak szellemében.

Új bőrgyár. A beogradi Escontna banka Beogradban még ebben az esztendőben tíz millió dinár alaptőkével új bőrgyárat és talpgyárat létesít.

Saját érdekében
mielőtt **RÁDIÓT** vásárol
kérjen ajánlatot
Leipnik Testvérektől
Hol az összes alkatrésze is kaphatók.
274 Tereziņa ul. 5. Népörel szemben

Közgyűlési naptár

Május 3.
Jugoszláv Siemens R.-T. Zagreb.

Május 19.
Péter király-csatorna R.-T. Beograd.

Május 22.
»Palace» Hotel R.-T. Beograd.

Május 25.
Dráva és Szávamenti Egyesült Helyiérdekű Vasutak R.-T. Beogradban. — Szabotica—Bogoevó—palánkai helyiérdekű vasutak R.-T. Beograd. — Mind a két helyiérdekű vasut közgyűlését dr. Cselebonovics Jakab ügyvéd Knéz Mihajlo ulca 33. szám alatti irodájában tartják meg.

Május 29.
Vinkovci—Breskoi Helyiérdekű Vasutak R.-T. Beograd.

FIAT

a világmárka!

Jó! Olcsó! Szép! Tartós!

A mi utainkhoz a legalkalmasabbak!

Főképviselet:

Automobilia GARAGE

Subotica, I., S'adarska ul. 7.

Telefon: 151.

Heisler-fürdő mellett

A fizetési feltételek lényegesen kedvezőbbek.

Hosszu lejáratu részletfizetés.

Az 1927

tipusok gyönyörű színekben raktáron

Megnyílt soffőr iskolánk

garancia, és nagyon kedvező feltételek mellett, legelső szakemberek vezetésével, európai és amerikai kocsik vezetése és kezelése.

13

ODYSSEUS HÉT LAKOMÁJA

REGÉNY
IRTA
FRANK HELLER

(27)

— Tévedsz kedvesem — mondotta Alkyon Argyropoulos, de a hangja nem volt meggyőző és Nicole Ferrand, aki minden szóra figyelt, megremegett. Attól félt, hogy ha így megy tovább, akkor a milliomos még a vacsora befejezése előtt elárulja közös titkukat.

Monsieur Henry fölülmulta önmagát. A menü csupa primeurből állt, pisztrángot, csirkét, spárgát és kerti epret tállak fel. Az utóbbival egyidejűleg süteményt szervíroztak, amely a menü »Paté Cléopatre» néven szerepelt. A kövér szakács ezt ezüst tálca magához hozta be. Csokoládétorta volt, amelynek díszítése mythológiai jeleneteket ábrázolt: Vénust és Adonist, Endymient és Dianát.

Udvarias meghajlással Madonak nyújtotta át az egészet, majd felvágta és tányérlára tette az első darabot. Kisebb dímnye nagyságu darab volt és díszítése Antonius és Kleopatra szerelmi jelenetét ábrázolta. Alkyon Argyropoulos egy kis gyermek várakozó szemével figyelte, hogyan kezdj barátnője felválni a süteményt.

Mado alig nyúlt hozzá az édességhez a villával, amikor az kinyílt, mint egy virág kelyhe és előtárult a belseje: rózsalevel-ágyon egy etű fekiúdt és a mikor Mado örömmujongással kinyitotta az ékszerdobozt, pompás gyöngygyűrűket talált benne.

— Ah, mon petit Socrate! Milyen gyönyörű ez! Milyen bőkezű vagy te! És milyen ötletes!

Mindenről megfeledkezett az ékszer kedvéért. A világosság felé tartotta a gyöngyöket, felcsavarta a gyöngysort a karjára és megmutatta azt barátnőinek, anélkül azonban, hogy sikerült volna azokat is felkesedésre hangolni. Epenyarára akarta venni a collert, amikor tekintete az ékszerdobozra cévedt és örömmujongása hirtelen elnémult.

— Socrates!

— Tessék kedvesem?

— Ez az ajándékom részemre?

— Igen szívem.

— Hogy merészelsz nekem ilyen ajándékokat adni? Hogy lehetsz ilyen vakmerő?

— Talán nem szép?

Feleletül Mado az asztalra csapta a gyöngyöket, amelyek darabokra törtek.

— Imitáció! Nyomorult utánzat! És ilyesmivel merészelsz engem megajándékozni? Minek tartsz engem? És mit képszelsz tulajdonképpen magadról? Gyöngyöket adsz nekem, amelyekről csak úgy ordít, hogy nem valódiak! Ez már mégis csak sok! És még hozzá benne hagyod annak a harmadrangu üzletnek a dobozában, ahol vetted! És még azt mered mondani, hogy szeretsz! Azt hiszed talán, hogy a szép szemed kedvéért foglalkozom veled?

Szemei tüzből égtek. Barátnőinek arca rosszul palástolt örömtől ragyogott. Alkyon Argyropoulos lesütötte a szemét, mint egy megvert medve. Monsieur Henry diszkrétan eltűnt. Mado második majd harmadik kitérésbe kezdett. Végül felvetette a kérdést, hogy ezek után mit is keres még ebben a házban és felkelt, mint aki távozni készül. A milliomos visszatartotta.

— Kedvesem — mondotta szomorúan — nem tudom elkísélni, hogy így lássalak. Az igazi, kedves Madot akarom látni. Gyere velem, mutatok neked valamit ami bizonyosan érdekelni fog!

Mado szóáradata megállt. Szemének új kifejezésük volt.

— Mit? Az istennődet? Tebát beisme-

red, hogy elloptad? Hiszen sejtettem! Mutasd meg! Hadd lássam!

A milliomos anélkül, hogy válaszolt volna, egy karos gyertyatartót vett a kezébe és kinyitotta az ajtót.

— Gyere! — mondotta sóhajtván. Mado diadalmas pillanást vetett barátnőire és utána sietett. A másik két nő követte. Nicole Ferrand és a titkár is felálltak, bár a lábaik majdnem felmondták a szolgálatot.

— Akit az Istenek romlásba akarnak dönteni!... — dörmögte a műértő. — Csak nem képzeli, hogy ezen a módon ki tudja békíteni? Asszonyok, asszonyok... hogy az ördög vimé el valamiennyit!

— Nem értem ezt az embert — mondotta a titkár. — Csak nem az a célja, hogy elárulja...

Alkyon Argyropoulos mutatta a soute-rain felé vezető utat és minél világosabb volt, hogy hová megy, annál jobban megrémültek a barátai. Hirtelen megállt egy ajtó előtt, kinyitotta azt és félreállt, hogy a nő engedje előremenni. Egy pillanatraig csend volt, majd Zizi és Vivienne felsikoltottak:

— Gusztáv?! Mado barátja, Gusztáv... oh... ez mulatságos! Hahaha! Az öreg nem is olyan buta, mint amilyennek látszik!

Végre Nicole Ferrand és a titkár is látták, hogy mi történt. Egyszerű kis helyiségben egy széken ült az a kékruhás ur, aki a villa előtti sétával már olyan régen nyugtalanította őket. Magábaroskodva, teljesen részegen ült. Egy üres görög líkörös palack állt az asztalon, mellette három pohár. Amikor a társaság belépett, két szolgáló — ugyanazok, akik éjszaka az őrszolgálatot teljesítették — felállt és tisztelettel köszöntötték gazdájukat. A kékruhás ur értelmetlenül bámult Madora.

— Mit... mit keresel... te itt? Megtaláltad a szobrot?

A nő nem felelt. Olyan szemekkel nézett a házigazdára, amelyek a vitriolt helyettesítették. Alkyon Argyropoulos elkerülte a tekintetét.

— Bazilidesz — mondotta — kísérje a hölgyeket és barátjukat az autókhoz!

5.

— De... — kezdte Nicole Ferrand — de hogyan?...

Alkyon Argyropoulos elővette a postai küldeményt, amit aznap reggel kapott. A szemei borusak voltak a háttól.

— Ez mindent megmagyaráz — mondotta. — Igaza volt! Bebizonyította, hogy igaza van!

Nicole Ferrand a postacsomagot bámulta, amelyen a párisi St. Roch-uccal postahivatal bélyegzője volt látható.

(Folytatása következik.)

NYILT-TÉR

Mindazon kollégáimnak, rokonaimnak, jóbarátaimnak és ismerőseimnek, kik felejtetetlen jó feleségem, illetve anyám temetésén részvénytilatkozataikkal és jelenlétükkel fájdalmonkon enyhíteni éparkodtak, ezúton mondunk hálás köszönetet.

Subotica, 1927. április hó 27-én.

Iktits József és Jizsila

Köszönetnyilvánítás

Ezúton is köszönetet mondok a „Sreća” játékony kiházasító egyesületnek, hogy mindkét segélyemet pontosan, minden levonás nélkül kifizette.

Lazar Stipić

V. Mazuranov,ća ul. 18.

Itt a tavasz!

Ne mulassza el az alkalmat dus szövetraktáramat megtekinteni s tavaszi ruha-zükségletét nálam rendelni meg. A legdivatosabb ruhákat legjobb szöveteiből is igen olcsón készit.

Mirnić Béla

uri divatszabó Subotica, Trumbićeva ul. 14. Csirkepiac

Hirdetmény

A szombori kir. törvényszék, mint esődbíró-ság St. broj 437/7.1927. sz. határozata alapján a közadós Klajics Branko esődtömegéhez tartozó és a csődleltár 7-133. t. a. felszereléseket és árukat folyó év április hó 30-án d. u. 2 órakor irodámban a legtöbbet ígérőnek eladom.

Venni szándékozók az eljárás megkezdése előtt a kikiáltási ár 10%-át (2500 dinárt) mint bánatpénzt tartoznak alulírott tömeggondnok kezéhez készpénzben letenni.

A legtöbbet ígérő a leütés után azonnal tartozik a vételárat, nemkülönbén a vételi illeket alulírott tömeggondnok kezéhez lefizetni és a megvett tárgyakat azonnal elvinni.

A tömeggondnok sem az áru minőségéért, sem mennyiségéért felelősséget nem vállal.

Alulírott tömeggondnok fenntartja magának a jogot, hogy a berendezéseket vagy árukat külön is árverésre bocsássa és meg nem felelő ajánlat esetén az árverést beszüntesse.

Leltár és a feltételek alulírott tömeggondnok irodájában (Belog Goluba ul. 4.) naponként 8-9 óráig megtekinthetők.

Szombor, 1927 április 22. 4160

Dr. Radich Tihamér tömeggondnok.

Novi adí Autó és Mo... pár C... t... t...

AUTÓK

- Benz-Mercedes Sibirjanin Janko 22
- Citroën A. Vranić i drugovi Kr. Aleksandra 7
- Chevrolet Velautó Kr. Aleksandra 6
- Chrysler Autocar Trifković trg 5
- Fiat Suhanov Željeznička ul. 77
- Ford Autocar Trifković trg 6
- Tátra és Hanomag Sibirjanin Janko 22
- Studebaker Wilson trg 7

KAROSSZÉRIA KÉSZÍTŐ és JAVITÓMŰBELY

Mogin Mladen Temerinska ul. 49

AUTÓJAVITÓMŰBELY

- Express Madjarska ul. 53
- Fallegi József Futaki put 92
- Marmos i drug Sibirjanin Janko 22
- Sofföriskola Kr. Aleksandra ul. 7, az udvarban
- Zikmund i drug vas- és gépgyár, Limán

AUTÓBENZIN és OLAJTÖLTŐÁLLOMÁS

- Komlós Testvérek Örmény-utca
- Rogulya Iván Trifković trg 2
- A. Vranić i drug Kr. Aleksandra 7

AUTÓALKATRÉSZEK

- Alba tüllör yár Željeznička ul. 53
- Autocar, Trifković trg 5

AUTÓGARÁZS

- Sofföriskola Kr. Aleksandra ul. 7,
- Woln r Željeznička ul. 20

AUTÓ-URVEZETŐ és SOFFÖRISKOLA

- Sofföriskola Kr. Aleksandra ul. 7, az udvarban

MOTORKERÉKPÁROK

- D. kerék Meghatalmazott R. Lang teinor Nikola Teslova ul.
- D. K. V. A. Vranić i drugovi Kr. Aleksandra 7

TRAKTOROK

- Case, Rekord r. t. Temerinska ul. 6.
- Ford, Ford on, Autocar Trifković trg 5

Kardos hirdetővállalat együttes hirdetései Novisad

Subotikai fodrászszakosztály női fodrászati szaktanfolyamot óhajt rendezni. Tanfolyamon résztvehetnek női, vagy férfi fodrászmesterek és segédek. Beirakozás május 1-ig déli órákban Stihala István fodrásznál.

Gazdák!
A valódi

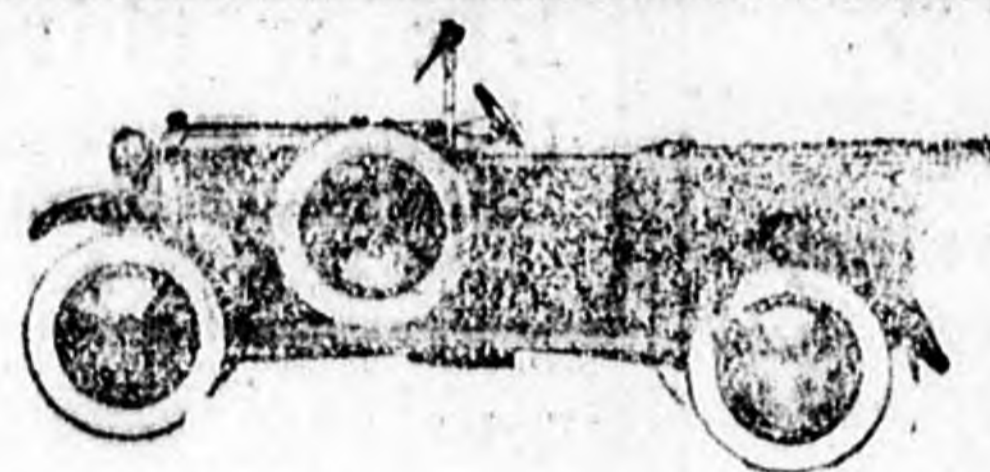
Zöldpor

1/2 kgos csomagokban „Aeroplan” védjeggyel, mint itt láthat, jön forgalomba

Viszont a dőknak szállítja:

Kemikallja Novisad

Futoški put 27.

3 évig

ingyen autózni

nem lehet, de megtakaríthat annyit, ha Peugeot-kocsit vesz.

Peugeot-autó 4177

a legrégibb minőségi marka. Minőség, elegancia, gazdaságosság és ár tekintetében az egész világban föltűnhetetlenek. Minden terepre egyenlő alkalmas. A le kisebb benzinfo yasz és vltá rekordja a Peugeot-ár tulaj na. Minden 1927-es típus és ped g 5/12, 9/28, 11/35 HP, 2, 3, 4 és 6 üléssel és minden alkatrész aljúbjában raktár és utazókocsi. Hami illetékmentesen kaphatók. A négyü és 5/12 HP Peugeot-kocsi vételára nem nagyobb, mint egy pótkocsival ellátott motorbiciklité.

Keressen fel bennünket

Novisadban, az E. pavillonban. Helyes körzetekre kerestünk képviselőket. O. Žužek, úgyszólván vezérképviselő L. Ubl ana, T. V. Čieva 11

Jéggép

teljesen jókarban, termelőképesség 24 óránként egy wagnon,

azonnal eladó

a Bársági malomipar r. t.-nál, Vrsac

„HUMUL”

speciális homló-permetezőszér, mind nemü betegségek és élődiék ellen. Hínes szaktudósok elvet alapján elkészítve. Biztos kipróbált. Szantalan elismerés. Rendelhető:

„Humul” Vertikalgesellschaft Subotica. Depot: Strossmajereva ulca 11.

ROMLOZSINEG

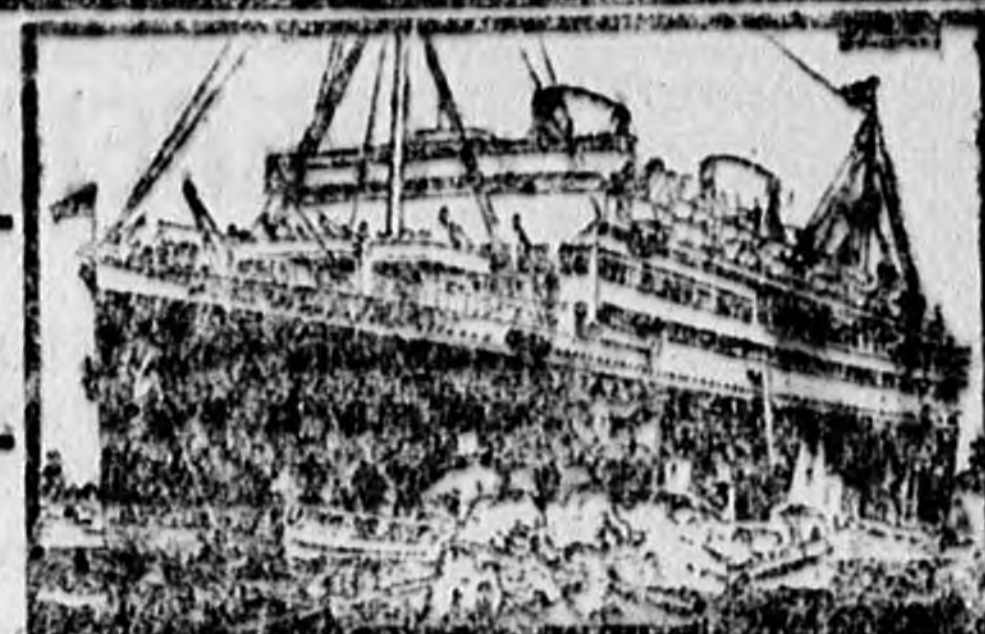
szükségletének fedezése előtt saját érdekében hívja fel ajánlattételre

Weitzenfeld és Társa

Suboticán 25 év óta fennálló szaküzlet

Mi az Önnek megfelelőit fogjuk a legolcsóbban ajánlani.

Ponyva és szék áraink figyelemre méltóak

Angol Királyi Gőzhajózási Vonal
ROYAL MAIL LINE

DÉLAMERIKÁBA

Brazília — Uguay — Argentina és CUBA — CHILE — PERU.

Minden felvilágosítás ingyen:
Bečkerek — Obala Pincése Jelene 7.
Beograd — Karadjordjeva 91.
Sombor — Kralj Gjordija 3. Kosta Dodić.
Osijek — Županijska 34 Drag. Blažević. 1973

SZENTI ÉS VIRAG

épület- műbutor-asztalosárú ipartelep Subotica. Telefon: 3-83.

Készítenek: műbutor, épület, portál, parkett, üzletberendezést stb.

Nyári, kerti és tonett székek raktáron és olcsón kaphatók.

Árajánlatot díjmentesen küldünk bárhová.

A novisadi „PUTNIK” menetjegyiroda szerb, magyar és német nyelvtudással bíró

hivatalnokot keres

Pályázók küldjék be azonnal írásbeli ajánlatukat az eddigi működés és fo lalkozás közlelbbi leírásával a „PUTNIK” menetjegyiroda címére Novisad, Kralja Aleksandra ul. 20. 4165

I-a mész beremendiköböl

puhával égetve, iparvágány mellett, a legolcsóbb napi áron

minden tétéiben

és tégla minden minőségben kapható.

Gled „ernst” „Is van” téglaár Subotica

Városi útdő Zöbistórgy 51. Tel. 873.

Szobafestést

a legmagasabb igényeknek megfelelően készit

Matkovich S.

szobafestő

Minden időben található vagyó Búdić bádagos üzletében Paje Kujundžić ul. 11

Lakás: H. Kumićeva ul. 47. Subotica

Teljes malom-berendezés

telvező ár és fizetési feltételek mellett

azonnal eladó

Bárságt malomipar r. t., Vrsac

Gyümölcsfa permetező!

Höchst — Arsenat

Németországi szabadalom. Magyarországon kötelező a használata. — Szőlőmoly, pókháló hernyó és ilonca ellen

Sugar Manó

Telefon 47.

A Bánt legnygyobb kereskedelmi városában, a legforgalmasabb utcában igen jömenetelő

szálloda, étterem és sörcsarnok

teljes felszereléssel, házzal vagy anélkül

ELADÓ

esetleg bárbeadó a tulajdonos betegsége miatt

„Globus” ügyökség Vel.-Bečkerek

Bukovácz udvar

3735

OESTERREICHISCHE AUTOMOBIL FABRIKS A. G. vorm. AUSTRÖ-FIAT!

minőségi teherautókat minden célra és minden foglalkozáshoz!
 Teherautókat 1750 kg, 3000 kg, 5000 kg teherbírással, legmodernebb autók alacsony keretűkkel, 16-35 személyre, egészségügyi autók, auto-tűzifecske, tüzelő-fecske minden kivitelben. Egyes körzetekre szolvens képviselőket keresek. Vezérképviselet; Mérsékelte árak!
O. ŽUŽEK, LJUBLJANA, Tavčarjeva ulica br. 11. Fizetési kedvezmények!
 Keresse fel a zagrebi autóvásáron május 1-8 között az „E” pavilonban standunkat!

„LITWIN”

automatikus betörés és tűzbiztonsági apparátusok
 a legmodernebb és legmegbízhatóbb konstrukció, bankok, pénztárak, ékszerészek és nagyobb iparvállalatok stb. számára. Érdeklődésre ingyenes bemutató. Kapható az S. H. S. vezérképviseletnél „Novitas” ezelőtt Deutsch Samuel Subotica, Zrinjski trg. 31. Telefon 873.

4187

Vámmentes montecatini 99% olasz kékkő
 le. o. c. óbban kapható
Nojcek Géza
 cégnél Subotica

FELLENDÜL AZ ÜZLETE

ha csinos és izléses levélpapíron levelez!

Hogy a kisiparosok és kiskereskedők számára is megkönnyítsük, hogy olcsón szép és tetszetős nyomtatványokhoz jussanak, előnyárakat szabtuk meg kisiparosok és kiskereskedők számára.

Szállítunk
 500 drbnagylevélpapírt, 500 finom borítékot összesen 180 dinárért
 és 1000 számlát 100 dinárért összesen 280 dinárért.

Olcsóbb mint ha cégjelzés nélküli papíron levelez
 Olcsóbb mint ha papírszeletekre írja a számláit
 Minden nyomtatványt két vagy kívánatra három nyelven készítünk. — A szöveget mi lefordítjuk.

Jó papír. — Izléses kivitel.

Vidékre a megrendelés napján elküldjük a nyomtatványt.

Szállítás utánvétel mellett.

MINERVA NYOMDA SUBOTICA

Az utolsó divat legszebb alkotásai

Párisi modellek Bécsi modellek

most érkeztek meg

ESZTERKA

kalap szalóu a korzón

Okleveles gyógyszerész

aki a szerb, magyar és német nyelveket beszéli azonnal felvétetik a Vajdaság egyik nagyobb városában.

Ajánlatokat a noviszadi kiadó továbbít.

Faszén és hulladékfa

vagonszámra olcsón kapható

Šandor Heisler

4037 Osijek I., Vinkovača c. st. 7. Tel. 4-1

Perlekt német levelezőt

1 hetőleg szerb tudással napi 1-2 órai munkára keresek

Írásbeli ajánlatokat **Rádio Reklám Jugoslávia** Subotica postai. iók 48. tér m

Aprított száraz bükktűzifa házhoz

Tűzifa szállítva Din. 33

Matija Engler 1. drug faereskedésben Subotica, VII., Miloš Obilić 6. volt Bognár-utca, Valófi-utca mellett. 4108

E. önyomdát

legújabb rajzokkal felszerelve

olcsón szállít

Bleier Márk

I. Jugosl. Előnyomda Berendezési Gyára

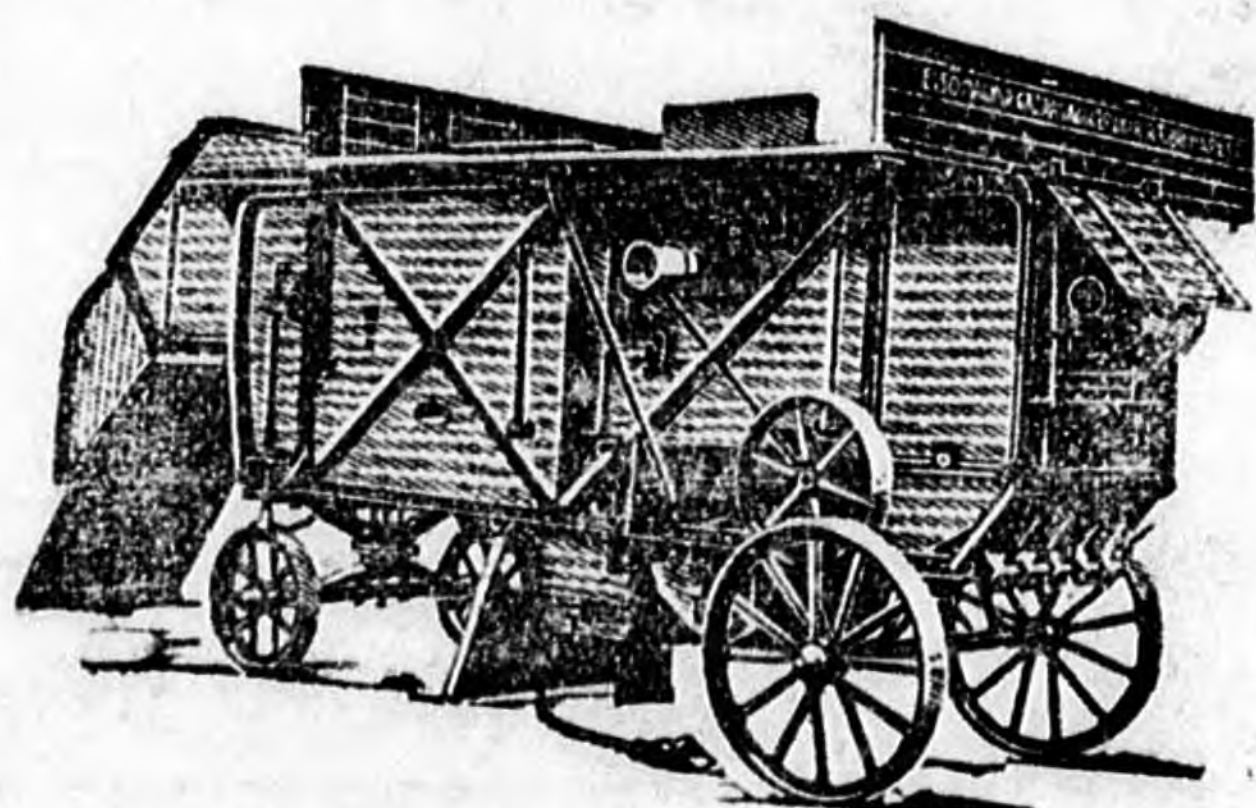
— S E N T A —

Üveg, porcellán, képkerepező és kő esőnedény üzletet június 1-én gymölcsipiacra Kerkus és nagybazar közé helyezem át, ahol szortírozott raktár al, szolid kiszolgálással kérem a t. közönség támogatását

Berkes József

Zrinjski trg 9.

UJDONSÁG! ACÉLKERETES CSÉPLŐGÉPEK
 önbeállító eredeti svéd S. K. F. kettős golyócsavaros
GOLYÓS CSAPÁGGYAL

Minimális üzemeltetés, a legököltebb kicséplés és könnyű járatánál fogva

minden traktorhoz alkalmas!

Érdeklődni lehet

Theisz Frigyesnél, Zemun, Ivíceva 3

Az autók világbajnoka

megérkezett és egyes kocsik azonnal szállíthatók, kedvező frankvételük folytán egyharmadrésszel a gyári áron alul.
Keresse fel május 1 és 8. között a zagrebi autóvásáron az E pavilonban standunkat.
O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva 11

MEGNYILT ARENA-MOZI PANCSEVO

egészen újonnan berendezve

Beograd-szálló kerthelyiségében!

Állandóan elsőrendű műsorok! Terített asztalok! Előzékeny kiszolgálás! Mindig friss, hűtő italok!

Minden jegyhez számozott ajándékszelvény van mellékelve, mely 5 hétig érvényes. Minden vasárnap az utolsó előadás után **5-6 értékes ajándéktárgyat sorsolunk ki.** A ki nem sorsolt szelvények a következő sorsoláson is résztvesznek. — Dacára a közönség e költsége szórakoztatásának, **a belépti díjak a régié maradnak.**

Ki sokszor jön az Arena-Moziba, sokszor nyerhet!

Az ajándéktárgyak kiadását állítva.

Nézze meg a Beograd-kávéház kirakását!

4159

ARENA-MOZI, PANCSEVO, Beograd-szálló

Mindenki érdeke

hogy üzletünk **50 éves** fennállása alkalmából rendezett **jubileumi vásárt,** mely **május 21-ig** tart, kihasználja, mert ezen idő alatt az összes raktáron levő árukat, u. m.:

tavaszi szövet és selyemköpenyeket, blouseokat és modelleket, selyemruhákat, férfi és fiu felöltőket és ruhákat

vám elengedésével ugyszólván **beszerzési áron** árusítjuk ki. — Ezzel akarjuk hálánkat igen tisztelt vevőinkkel szemben leróni

Róth Manó és Fiai Novisad, Wagner palota

90 dinártól konyha és szobafestést, azonkívül előnyösen vállalat tölplom és kápolmafestést
Horváth Almáski József
 Skotus Viator ul 75. 2544

Zongorák Planinók a világ legjobb márkái. Hosszu lejáratu részletfizetésre a legnagyobb raktár az országban
KAIN hangszerkészítő Subotica, Városháza épület.

Épület - mübutor - parietti állandó raktár
FISTER 12075
 gépörsre berendezett épület-és mübutor üzemben
 Subotica, Gajeva 38
 Tel: 4-20. Áránlat díjmentes

HADNAGY asztalosmester készít épületmunkát. Festett butorok állandó raktára. Javításokat vállal. SUBOTICA 1575 Petrogradska ul. 6

Tűzifa, porosz darabos szén vagontételekben üzemek, magánosok részére. — Szolid kiszolgálás! **„Ignis” J. Wirth**
 tűzifaanyagkereskedésnél. Iroda: SUBOTICA, Agina ul. 13. Telefon 503

Budapesti Nemzetközi Vásár

1927. április 30 - május 9

Rendező a 938 Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara

Féltáru utazás Budapestre és vissza úgy a Jugoszlávia, mint a magyar vasutak és hajózatokon.

A vásárigazolvány felmutatása mellett a magyar határ vizum nélkül

léphető át. - A magyar vizum Budapestin látványos szerezhető be féláron

Az utazáshoz szabályszerű és a magyarországi utazásra is érvényes SHS. utlevél szükséges

A vizumnélküli határátlépés és a féltáru utazási kedvezmény csak a vásárigazolvány dírtokosait illeti meg

A vásárigazolvány a 40 din. Kijelöltnek és látogatóknak felvilágosítást nyújt, valamint vásárigazolványt árusít

Subotícán: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, a Közgazdasági Bank, az Általános Hitelbank és a Jugoszláv Bank

omborban: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete

Satina, Crvenka, Hódag, Kula és Novi Vrbasom: A Zemaljska Kreditna Banka

Beogradban: A jugoszláviai központi tisztelheteli képviselő: Dr. Szilágyi Géza, a beográdi magyar külkereskedezbizott, Palata Akademije.

„A SZENT HEGY”

A KÖZEL JÖVŐ BALKÁN

FILM-ESEMÉNYE 3943

Elköltözés miatt eladó

Egy drb 4/12 HP Praga pikoló 4 üléses keveset használt automobil, két kenderitörőgép husz drb kézipucolóval, egy drb Seidl & Co.-féle komplett fésülőgép (Hechl maschine), amelyek azonnal átvehetőek. Az összes gépek minden elfogadható áron eladók. Közelebbi felvilágosítás St. Moravicián Tumbas Iván tulajdonosnál, ahol a gépek fekszenek, vagy dr. Vojnic Tun és István suboticiai ügyvédnél lehet kapni 3994

Mázó és fenyezőanyagokat a legkevesebb ártól a legjobban kivitelben készítő

MEZEI

Subotica, Hódag, Kula és Novi Vrbasom

Üljázzon a szemére!

Csak szemesüveg vásároljon! A valódi „ZEISS” szemüvegek gyári terakata

A. MAYERHOFF
Vel. Bečkerek

Aleksandrova ulica 10. Subotica, Aleksandrova ul.

WELLS

**ÚJ REMEKMŰVE
A VILÁGTÖRTÉNET KIEGÉSZÍTŐ RÉSZE**

107 képpel, műnyomópapíron, félbőr-kötésben

Bolti ára 200.— dinár

GENIUS-KIADÁS

A

Megrendelhető minden könyvkereskedésben

MŰVÉSZETEK FEJLŐDÉSE

**Antimon, Zink
Compositio
és Vörösréz**

nagyobb mennyi égen a napi áron alól kapható a Bácsági malompar. t.-nál, Vracon

DARUVÁR
ÁSVÁNY- és ISZAPFÜRDŐ

Radioa tiv 38—50°C. fokos melegforrások
Rendkívüli gyógyhatás:
női bajoknál, reumánál, Ischiásnál, vérszegénységénél.
Kellemes nyaralóhely: Egész éven át nyitva!
Kedvező vasúti összeköttetések!
Mérsékelt árak!
— Főszesznon kívül nagy árengedmények! —
Prospektust kívánatra.
Fürdőigazgatóság

Autó- és kocsifényezést
tapedirozást
szakszerűen készít
SZKALA MIHÁLY
kocsifényező
Senánski put 23. szám

OLCSÓ KOLCSONT

és hűtőgépek vételét és eladását közvetlen elsőrangú és székü tevéseinnél fogva leglőnyösebb feltételek mellett a

„KOMERCIALA”
ügynökségi iroda
Futoški put 27. NOVI SAD Futoški put 27.

Kereskedők figyelmébe!
Kézzelvarrott paplanok minden minőségben a legolcsóbb áron kaphatók
S. Kramer Subotica, Trumbićeva ulica 11.
Szabó és paplan-cetta gyár 1001.

**Permetezőt,
pálínkaifőző
kazánt**

jótállás mellett készítenek és javítanak
HOVÁN LÁSZLÓ
rézműves
Zrinjski trg 24.
(Zárda, melle t

Jégszekrények

mészárosok, hentesek, vendéglősök és magánháztartások részére
40% jégmegtakarítás
BRAČA GOLDNER
SUBOTICA
TELEFON: 134.

KORZO MOZI

Csütörtök—vasárnap
2 világhatárakól
Harry Liedtke és Xenia Desny
lebecselő újdonság!

Mary katonája
Ascher Leo operettje eredeti zenével.
TOM MIX a legmerészebb bravurova és csodaparipája
Tom a Fekete király fellépésével

Sikoly az őserdőben
Bravurfilm 6 felvonásban

LIFKA MOZI

Csütörtök—vasárnap
Svetislav Petrovich és
Nita Naldi
ezidei egyetlen látványos
attrakciója:

A meztelen asszony
(Das nackte Weib)
Henry Batille regénye után
8 felvonásban, rendezte
Leon Perrot.

Pathé-híradó
a legújabb világeseményeiről

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasárnaponként és minden
két héten egyszer. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár.
Csak felhívás után juttatjuk leveleket továbbítani.
Kérjük a hirdetőket, hogy a hirdetésükben mindig
jelöljék meg a címüket és a címzettet.

VÁROSI MOZI

Kedd—szerda—csütörtök—péntek—vasárnap

Ben Ali, a csillagok fia
Ó-arab mese 8 felvonásban, a főszerepben:
Ramon Navarro

PRINCES TRULLALA
Vigjáték 8 felvonásban, a főszerepben: Lillian
Harvey, Hans Innkermann, Verebes Ernő.
Főülműve a „Főhadnagy ur a feleségem” vigjátékot

HÁZASSÁG

Házasságot legjobb családoknál diszkrétan elintézek. Megbízást elfogad. »Doktorné« Szubotica. Uicim: Pašičeva 3.

Fahivatlanok, perfekt könyvelő és detail eladó, állást keres. »Szorgalmas és ügyes« jellegre Vig Lajos tanárhoz Sentára kérék ajánlatokat. 4126

Kisasszony jobb családhoz gyermek mellé ajánkozik. Háztartásban segédkezne. Ajánlatok »Eros« ügynökséghez kéretnek.

Több évi irodai gyakorlattal rendelkező kisasszony, nyelvismerettel, gépirással állást keres. Cim: »Eros« ügynökségnél.

Intelligentes, solidus deutsches Fräulein mit guten Zeugnissen wird per 1. Mai gesucht. Offerte, möglichst mit Lichtbild und Zeugniskopien erbeten an die Adresse: Frau Aranka Lederer Subotica, Postfach 41.

Fiatal leány gyermek mellé felvétetik. Kralj Petar Park 6. 4152

Romić Franjo löherelő lakik III., Beogradski put 15. Kivág csődörösít is. 4135

Tanonc felvétetik villany-és accumulator szerelőnél. Wilhelm László, Pašičeva 2. 4179

Kiszolgálónő, fiatal, jóméjű, cukrászda és büfébe felvétetik. Cim a kiadóban. 4169

Cukrászsegédet, aki önállóan dolgozik és az ipar minden ágában jártas, keresek. Cim a kiadóban. 4168

Fiatal cipészsegéd azonnali belépésre állást keres. Erdélyi László, Bajmok. 4157

Cipészsegédet varrott és szegezett női és férfi galanterie munkára felvesznek. Csak elsőrendű munkások jelentkezzenek. Apró Sándor cipész, St. Kanjiža. 4167

Fiatal fűszer-és rövidáru kereskedősegéd állást keres. Leveleket »Beckület« jellegre a kiadóba kér. 4155

Pénztárosi vagy irodai alkalmazást keres szerény dijazással középiskolát végzett ügyes, 22 éves leány. Megkeresések »Megbízható« jellegre a kiadóba. 4158

Gépész, 25 éves, családos, szivógázmotorok kezelésében szakember. Gépészisoffőri, traktorok, hajómotorok kezelésére állandó állást keres. Keresztes Fábian Mol, Bácska. 4156

Német leány

jó családból, árva, jólnevelt, szerény, alkalmazást keres, mint házi leány vagy társalgódonő. Fizetés mellette, főfelvételi családi bányászati jó családból. Szíves megkeresések »Wien 1923« jellegre a Publicitas D. D. Zagreb, Grunduliceva 11. címre kéretnek. 4106

Jómunkás bognárségéd állandó munkára felvétetik, kasznimunkás előnyben. Úveges Antal, B-Topola. 4151

VÉTEL-ELADÁS

Szlovóniában, legszebb vidéken, közt mellett, 125 hold, nagy tanyával, 60 hold buza, 26 zab, 8 árpa többi tengeri vetéssel, teljes felszereléssel, holdja 8500 dinár. Vételárban fizetendő azonnal kétszáz ezer, a többi harminc évig törleszhető. Ugyanott 56 hold szántó bevetve, szép tanyával, élő és holt felszereléssel, holdanként 7000 dinár. Ugyanott 33 hold vetéssel, szép tanyával, élő és holt felszereléssel, holdanként 5500 dinárért. Kérem a venni szándékozókat, hogy levelezés helyett személyesen jöjjenek. Vén János, Donji Miholjac, Hotel Zagreb. 4137

Eredeti japán gomba kapható — postai szétküldés: Blum gyógyszerár, Subotica.

Gőz és motoros cséplőgarnitúra magános cséplők, lokomobilok, motoros morzsolók utánvatosan eladó. Kulfurásokat vezetékkel felszereléseket vállal Vadócz Károly, B-Topola. 2798

135
dinár egy vagon, 10 tonna dunai homok vagonba rakva ab Bogojevó, Dunapart állomás. Ádám Józsefnél, Bogojevón. 3727

Magyar Gazd., 8 HP. 16 éves, javított gőzcséplőgarnitúra jutányos áron eladó Fuchs gépműhelye, Kula. 4010

Vendéglő eladás, Sentán, gornjibregi vasuti megálló-nál jömenetű vendéglőm más vállalat miatt sürgősen eladó. Dukai Lukács. 3889

Kitermelt szilfatörzsek egyenként is eladók Zobnaticapusztán Voinits Bélánál. 4001

Fordantóbusz, 16—20 üléssel, kifogástalan állapotban jelenleg Pancsevo—Bresztovác között forgalomban, más vállalkozás miatt eladó. Megtekinthető Pancsevo-n Csillag vendéglőben. 4007

Olcsó öltönyt, felöltöt Kunt-scher divatszabóságában rendelhet Paja Kujundžićeva 3. 3754

Utazóbőröndöt keresek megvételre. Cimeket a kiadóba kérek. 4096

Bajmokon darálómalom, 20 HP. szivógázmotorral, teljesen jókarban, házzal együtt eladó. Jeli János, Bajmok. 4102

8 HP. Hoffherr és Schrantz gyári magánjáró, 1914-beli, kitűnő állapotban, 8 HP. alakított fogaskerékű, 8 légkörös Hoffherr kazán hozzá 600 m/m, 1916-beli cséplővel, eladó. Németh Pál, Subotica, Nagy Ferenc-telep 168. 4111

Teljesen jókarban levő 501-es sport Fiat eladó. Klein Ignácnál, Senta. 4127

Motorbicikli, két sebességgel olcsón eladó. Huth mészáros, Bajmok. 4183

Nagy ládák, 150 cm. hosszú és 80 cm. magas, olcsó áron eladók a Bélgvárnál, Halaszi put. 4182

Az országban jól bevezetett gyár társrészben vagy egészben eladó. Leveleket »Gyár« jellegre a kiadóba kérek. 4144

Eladó 6 HP fiatal magányos MÁV. cséplőszekrény. Róza Ferenc, St. Kanjiža. 4154

Telefon 300 **NARODNI BIOSKOP** Telefon 300

Csütörtök, péntek, szombat, vasárnap
Szenzációk kettős műsor!

Az óceánjáró tengerésze

Szenzációs bravurfilm. Főszerepben: Szubotica dede getlett kedvence **Meat Gibson és Laura la Plante** ki az »Ejféli nap« című világfímben egy csapásra meghódította a világot. Azonkivül

Charlie Chaplin: Hej! Kutyaélet!

Című előkomédiája. Mint kisérő: 2 felvonás burleszk attrakció, főszerepben **Buster Keaton**. Rendes helyrak! Előadások kezdete: 4, 6 és fél 9 órakor. Szenzációs műsor! 2 óra viharos kacaj!

Könyvtárszekerényt keresünk megvételre, használt, de jókarban lévő. Cim a kiadóban.

Harley Davidson, az új motorbicikli, 3 1/2, 7/8 és 10 1/2 HP, pótkocsival vagy pótkocsi nélkül, mélyen a gyári áron alul. Kevésbé használt Harley, minden modellben ugyancsak olcsón. Minden tartalékalkatrész raktáron. Használt Indian, Bianchi, BSA motorbicikli. O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva 11. 4172

Használt autók, legnagyobb választékban, különféle márkák, 2, 3, 4 és 6 ülések, azonkivül teherautók hihetetlenül olcsó áron kaphatók. O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva 11. 4174

Gőzcséplő garnitúra, 4 HP. 1000 m/m cséplővel veszek MÁV vagy Hoffherr külön cséplőket is. Josip Sitar, Čakovec. 4178

Borbélyüzlet, elegáns, haláleset miatt eladó. Cim: V. Gajeva 61. 4181

Eladók sürgősen ágyak, szekrények, fotelok, Singer varrógép, ragények, folyóiratok, tudományos könyvek, tájképek, ebédő-kredenc, asztal. II. Plebanijska ul. 3. 4153

Eladó jókarban levő, komplett rőfösberendezés, 8 méter hosszú polc, 2 pull, kirakat, szekrény, napellenző, székek, villanylámpák. Palma cipőüzlet, Pašičeva ul. 8. 4171

Benzin-aggregátor, 65 volt, 30 ampere és egy egyenáramú dinamó, 65 volt, 83 ampere, olcsón eladó. National Kino, Novi Vrbas. 4161

Hölgyközönség figyelmébe! Hevő Erzi női divat szalonjában készülnek a legsikertelenebb angol és francia toalettek garancia mellett, jutányos áron. Tisztviselőknak árkedvezmény, Paja Dobanovacka ul. 3. Pietsch házban. 3583

Branko Jorđac Pančevo névre szóló utlevelet igazolt tulajdonosa átveheti a Bácsmegyei Napló kiadóhivatalában Suboticán. 3948

Az ezvedüll biztos hatása és ártalmatlan szer szelő, májfolt pattanás és mindenféle arctisztítálság ellen az egész Jugoszláviában elismert **Pompadour-Crém**. Kapható Pompadour Kozmetika, Subotica, Városház épület. — Postai szétküldés az egész országba utánvétellel. Az egész kurához 1 tétel eléréses. 4000

Két szoba-konyha lakást keresek magányos nő részére. Cimeket »Eros« ügynökséghez kérek »Jól fizetek« jellegre.

Butorozott szoba kiadó. Jelačićeva ul. 5. 4184

Börbutorait szakszertüen megtisztítia, megfeszíti, ujjávarázsolia Jellinek, Paie Kulundžićeva ul. 4. Számos elismerés. 4084

Orvosi rendelőnek vagy irodának megfelelő különbejáratu két utcai butorozott szoba előszobával és egy udvari butorozott szoba azonnal utánvatosan kiadó. Petrogradska (István) 30. 4088

Legjobb somberi juhturót szállit minden mennyiségben **M. CIRILOV** SOMBOR 11676

UJ KOZMETIKAI szalon nyit meg (Strosmajerova ul. 8. I. em. huspiac), ahol Papné a már eddig bizonyított biztos eredménnyel végez szépségápolást. **Elismert jó kenőcsök**. Széplő, májfolt, szemölcs és hajszálak eltávolítása. 1021

Kiadó különbejáratu, parkettas uccai szoba, teljes ellátással. Ugyanott elsőrendű házikoszt kapható, kihordásra is. Senoe (Bem) ul. 21. 4113

Pince kiadó. Petrogradska ul. 13. Joó Károlynénál. 4128

Kiadó két egymásba nyitló uccai butorozott szoba Paja Kujundžić ul. 106. 4132

Kiadó csinosan butorozott nagy uccai szoba f. évi május hó 1-től. Kornhauser, Petrogradska (István) ul. 19. 4134

SIPÓS FIAI
műbutor-és épületasztalos üzem
ZENTAI UT 3.
Állandó nagy stíl-és kommerszbutor-raktárral.
Részletfizetésli kedvezmény.

Darálómalom, Hoffherr és Schrantz-féles komplett felszereléssel, forgalmas helyen kiadó. Cim: »Eros« ügynökségnél.

Fatelep, Subotica legforgalmasabb helyén, 400 □-al belterülettel kiadó. Bővebbet »Eros« ügynökségnél.

Mindennemű ingó, ingatlanok (berendezett fűszerüzlet, kocsmá, trafik, ház, föld, szőlő) vételét és eladását legolcsóbban »Eros« ügynökség közvetít. 4188

Üzemáthelyezés miatt Pašičeva ut 126. sz. ház, valamint 1200 □-al területen fekvő **gyárhelyiség** (gépek nélkül) 4097 **ELADÓ!**

Üzlethelyiség forgalmas helyen azonnal olcsón kiadó Paja Kujundžića 3. (Wesse-lényi) 4145

Két szoba-konyha lakás kiadó. VI., Stipe Grgića ul. 48. 4170

FOGLALKOZÁS

Elsőrendű szalonszabónő uriházakhoz ajánkozik. Otthonra is igen olcsón vállal. Cim Subotica, Cara Lazara ul. 52. 2395

Elsőrendű varrónő vállal női kabátot 150 din., valamint mindenféle női és gyermekruhákat legolcsóbb áron készít. Ménessy Gyuláné, Fra Ješe trg 9. 3602

Óráknyvelést vállalom, könyvelni, levelezni jutányosan tanitok. Turi, Vinogradska ul. 11. 3871

Ön állást keres? Tanuljon ki sofförnek. Folytatólagos előadás szerb, német, magyar nyelven. Belépés bármikor. Eredményért garantálunk. Sofföriskola (keresés és ipari miniszteri eng.) Novisad, Kralja Aleksandra 7. az udvarban. 3389

Jóházból való fiu szerszámkészítő tanoncnak felvétetik. Industrija alata, Trumbićeva ul. 2. 4071

Idősebb zsidóasszony, falusi háztartás vezetésére keresetik. Ajánlatokat a kiadóhivatalba. 4107

OLCSÓ KÖNYVSOROZATOK

IV. csoport

Bródy S.: Szerelem lélektana
Biró Lajos: Álarcok
Szép Ernő: Völegény

Mindhárom könyv ára **30 dinár**
Portóköltés 5 dinár

MINERVA
KÖNYVOSZTÁLYA
SUBOTICA